LKA

neprikl ausoma lietuva

Mr. J. Rugienius
19255 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Montrealis • 1971. IV. 28 • Nr. 1245

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

PING-PONG

PAGAL GEORGE BAIN STRAIPSNĮ, IŠSPAUSDINTĄ TORONTO DIENRAŠTYJE "THE GLOBE AND MAIL", SULIETUVINO VYT. GEIDŽIŪNAS.

Mokytoja: Klasę prašau nusiraminti... Šiandieną kalbėsim apie pabaigą didžiosios kinų izoliacijos, prasidėjusią 1970 ar 1971 metais. Iš tikrųjų pirmieji izoliacijos pabaigos ženklai pasirodė 1971 metais, bet šiandieną istorikai sutaria, kad, atsižvelgiant į netobulas anų laikų susižinojimo priemones, izoliacijos galo pradžios reikia ieškoti metais anksčiau.

Kinija save izoliavo nuo JAV arba, kitaip sakant, nuo viso pasaulio — mažų mažiausia nuo mūsų pasaulio — 1949 m. Tais metais, kaip anuomet buvo madoj išsireikšti, Kinija tapo komunistine. Politikai tais laikais apie komunistiniais tapusius kraštus kalbėjo taip, kaip dar anksčiau dvasiškija kalbėjo apie piktų dvasių ir nelabųjų apsėstus žmones. Chalmeri, nori paklausti?

Mokinys: Ar tamsta, mokytojau, sakai, kad Kinija pasielgė apgaulingai? Aš noriu pasakyti, ar buvo kokia sutartis, pažadas ar kas panašaus, pagal kurį kiniečiai buvo pasižadėję neišvirsti komunistiniu karštu, bet visados likti atvira laisvam bizniui, misionieriams ir JAV septintajai laivyno grupei?

Mokytojas: Man atrodo, Chalmeri, kad tau daugiau rūpi atitraukti klasės dėmesį arba, geriausiu atveju, parodyti savo išmonę, o ne ką nors išmokti. Tačiau leiskit man tęsti. Komunistine tapusi Kinija izoliavo save daugiau kaip dvidešimčiai metų nuo likusio, kokį mes anais laikais žinojom, pasaulio. Kinija neturėjo atstovo Vašingtone, neįsileido amerikiečių žurnalistų, net neprekiavo su JAV. Hendersonai?

Mokinys: O kaip buvo su kita puse?

Mokytojas: Iš tikrųjų, Hendersonai, kaip gi buvo su kita puse? Savaime suprantama, kad joks kraštas negali save izoliuoti. Kai tik tas įvyksta, kiti kraštai taip pat turi izoliuotis. Antraip save izoliavęs kraštas turėtų pirmenybę prieš kraštus, nuo kurių izoliavosi, o tai būtų nepriimtina.

Kaip ten bebūtų, Hendersonai, abiejų pusių buvo pripažinta, kad kita pusė yra nuožmi, dominuojanti, nemorali ir dėl to netinkanti draugystei. Vienoj pusėj kapitalistiniai imperalistai, karo kurstytojai ir prispaudėjai — buvo skelbiama — rezgė planus prispausti ir galutinai pavergti jau ir taip išnaudojamas pasaulio mases. Kitoj pusėj — aiškiai matėsi — hordos bedieviškų komunistų ruošėsi atimti iš laisvę mylinčių žmonių paskutinius laisvės likučius bei pagarbą žmogui ir pririšti juos prie visagalinčios valstybės jungo.

Mokinys: Tai jie nesutarė?

Mokytojas: Sveikinu, Watkinsai, tu sugebi prieiti prie pačios dalyko esmės.

Nuostabiu būdu tuo laiku įvyko didysis lūžis, švystelėjo pirmasis artėjančio susipratimo spindulys. Grupei JAV stalo teniso žaidėjų — tai žaidimas, kuris populiariai vadinosi ping-pong — buvo leista žaisti Kinijoj.

Mokinys: Stalo tenisas? Ping-pong?

Mokytojas: Taip, Stantonai, tai žaidimas, atsiradęs Anglijoj. Pradžioj, be abejo, vidury valgomojo stalo buvo padedama eilė knygų, nugarėlėm į viršų. Žaidėjai atsistodavo stalo galuose ir medinėm plokštelėm mušdavo nedidelį sviedinėlį vienas kitam per padėtų knygų eilę. Ilgainiui knygas pakeitė neaukštas tinklelis, o medines plokšteles — guma padengtos raketės. Žmonės visam pasaulyj ping-pong žaisdavo rūsiuose, verandose arba net viešose sporto salėse. Granville?

Mokinys: Vadinasi, kiniečiai pasikvietė amerikiečius atvykti į Kiniją, kad padaužyti plastikinį sviedinuką ant stalo?

Mokytojas: Taip. Tačiau dar svarbiau, kad jie leido amerikiečių korespondentams žaidimą sekti. Po to visam pasauly žmonės kalbėjo, skaitė ir matė televizijoj — kurią jie anais laikais jau turėjo — apie įvykstantį didįjį persilaužimą.

(Pamokai pasibaigus, mokiniai kalbėjosi: negi mokytojas pats tuo tiki? Ar tai tik ne senatvės pažymys, o gal šiaip kas su galva negerai? Ping-pong...)

Taurapilio piliakalnis Utenos apskrityje

NAUJAS LEIDINYS

Vilniuje išleistas naujas neperiodinio leidinio "Muziejai ir paminklai" sąsiuvinys. Turiny plačiai pagerbtas P. Galaunė, daug vietos skirta liaudies menui ir buičiai. Be to, nemaža medžiagos apie restauraciją, archeologiją, užsienių muziejų veiklą ir kt.

KARALIUS LYRAS

Sovietiniame filme rusų kalba, "Karalius Lyras" pagal Šekspyro tragediją vaidina lietuviai aktoriai Adomaitis ir Budraitis.

TELEFONAI

Vilniuje veikia 50 000 telefonų ir 1000 telefonų automatų.

al. gimanto skiltis

Padėti ar atmesti?

PROBLEMA SU VITRAŽAIS

Kad tas visas bendravimo ar bendradarbiavimo, ar dar tiesiau tariant, ryšių palaikymo su sovietinamu kraštu klausimas darosi painesnis, aišku kiekvienam. Baimė, nepasitikėjimas vienų kitais, tegu ir vienokių motyvų ten ir kitokių čia saistomas, visą tarpusavę komunikaciją išlaiko visiško neryžtingumo ženkle.

Mes įtarinėjame vienus ar kitus asmenis piktomis intencijomis, panašių kaltinimų (gal net su galimomis represijomis) susilaukia ir anos pusės oficialūs ar pusiau oficialūs "ryšininkai". Tad ir tas visas ryšių reikalas kartais pasiekia pusiau komiškų dimensijų, nors norai ir tikslai kartais būna labai kilnūs, kartais net ir gyvybinės tautinės reikšmės.

Štai, Vilniuje, tame įvairių šventovių mieste, valdiniais patvarkymais, visa eilė bažnyčių nebetarnauja, tenykščiu žargonu tariant, "kulto reikalams". Vienos jų visai uždarytos, kitos naudojamos skirtingiems reikalams. Čia paguoda bent tokia, kad tie šventnamiai, kurie yra pripažinti kultūriniais - architektūriniais paminklais, vis dėlto susilaukia mažesnės ar didesnės globos. Kartais remonto, kitais atvejais restauracijos. Bet ir pastaroji, pasirodo, ne visada yra pilnutinė. Matyt, pritrūksta skirtų lėšų, o pinigams išsisėmus, kai kurios pastato detalės ir paliekamos buvusiame stovyje.

Štai, bent dvi Vilniaus bažnyčios, tikros Lietuvos sostinės puošmenos, dabar naudomos minėtiems "ne kulto reikalams". Tiesiog verkiant reikalingos naujų vitražų, tai būtinybė visam architektūriniam ansambliui. Paprasti įstiklinti langai nišose sudaro tikrą disonansą bandrajam vaizdui ir pastato vertei.

Šie dalykai buvo nuolat diskutuojami privačiam korespondenciniame ryšy tarp atskirų individų čia ir ten. Jie dar daugiau išryškėjo, apsilankius Lietuvoje vienam newyorkiečiui laikraštininkui ir vienai chicagietei menininkei.

Privačių pokalbių metu tenykščiai kultūrininkai davė suprasti, kad bažnyčios vitražoms sudėt reikalinga maždaug 2.000 dol. suma. Esamos tensąmatos, deja, neaprėpia šito projekto.

Tad buvo sugestijuota, kad reikėtų pasikliauti išeivija, bent jau tais, kurie sielojasi lietuviškosios kultūros apraiškų išlaikymu ir išsaugojimu ateičiai.

Bet ir šis mostas tegalėtų pasiekti tikslą, jei būtų vykdomas privačia iniciatyva ir tokiu pačiu būdu. Oficiali linija: jokia parama nepageidaujama ir nereikalinga...

Telieka vienas svarbus, bet ir neatsakytas klausimas — ar tokia talka būtų prisidėjimas prie lietuviškųjų vertybių išsaugojimo, ar tik sovietinio režimo stiprinimas? Padėti ir prisidėti, ar visa palikti tolimesniam likimo žaismui ir valiai?

Etnografinių valgių konkursas Kupiškyje: tas didelis butelys – tai caro laikų gorčinė bonka su beržo sula.

Trumpai

Kvebeko vyriausybė svarsto įstatymo projektą, kuriuo restoranuose ir baruose galės būti leidžiami laimės lošimai ir loterijos. Tai pirmoje eilėje liestų loterijas organizuojamas šalpos reikalams.

Dabartiniai įstatymai draudžia bet kokius laimės lošimus, ten, kur viešai vartojamas alkoholis.

•

Vokietijos lietuvių socialdemokratų draugijos visuotinis susirinkimas įvyko kovo 27-28 d. Bad Godesberge.

•

Atrodo, kad jaunieji Vokietijos lietuviai ypač entuziastingai reiškiasi estradinėje muzikoje. Po dainininkės Lenos Valaitytės estradoje ir pramoginės muzikos plokštelėmis (apie tai rašėme ir NL), šioje srityje pradėjo reikštis kiti du buvę Vasario 16 gimnazijos auklėtiniai.

Astra ir jos brolis Andrius Šalčiai įdainavo ilgo grojimo plokštelę su tarptautinėm pramoginėm dainom. Estradoje jie žinomi kaip "Astra and Andy".

•

Bavarijos, Vak. Vokietijoje, valdininkams — valstybės tarnautojams — vyriausybė panaikino darbo valandas. Valdininkai į tarnybą atvykti ir išvykti gali savo nuožiūra, jeigu jie per savaitę iš viso atidirba 42 valandas.

•

Kvebeko valstybinė loterija per pirmuosius savo veiklos 12 mėnesių padarė 26 milijonus dolerių gryno pelno. Loterijos pelnas siekė 52 nuoš. nuo parduotų bilietų kainos.

Etnografinių valgių konkursas Kupiškyje: moterys nuo Lėvens.

Kupiškėnės ragauja kaimynių patiekalus

PANORAMA

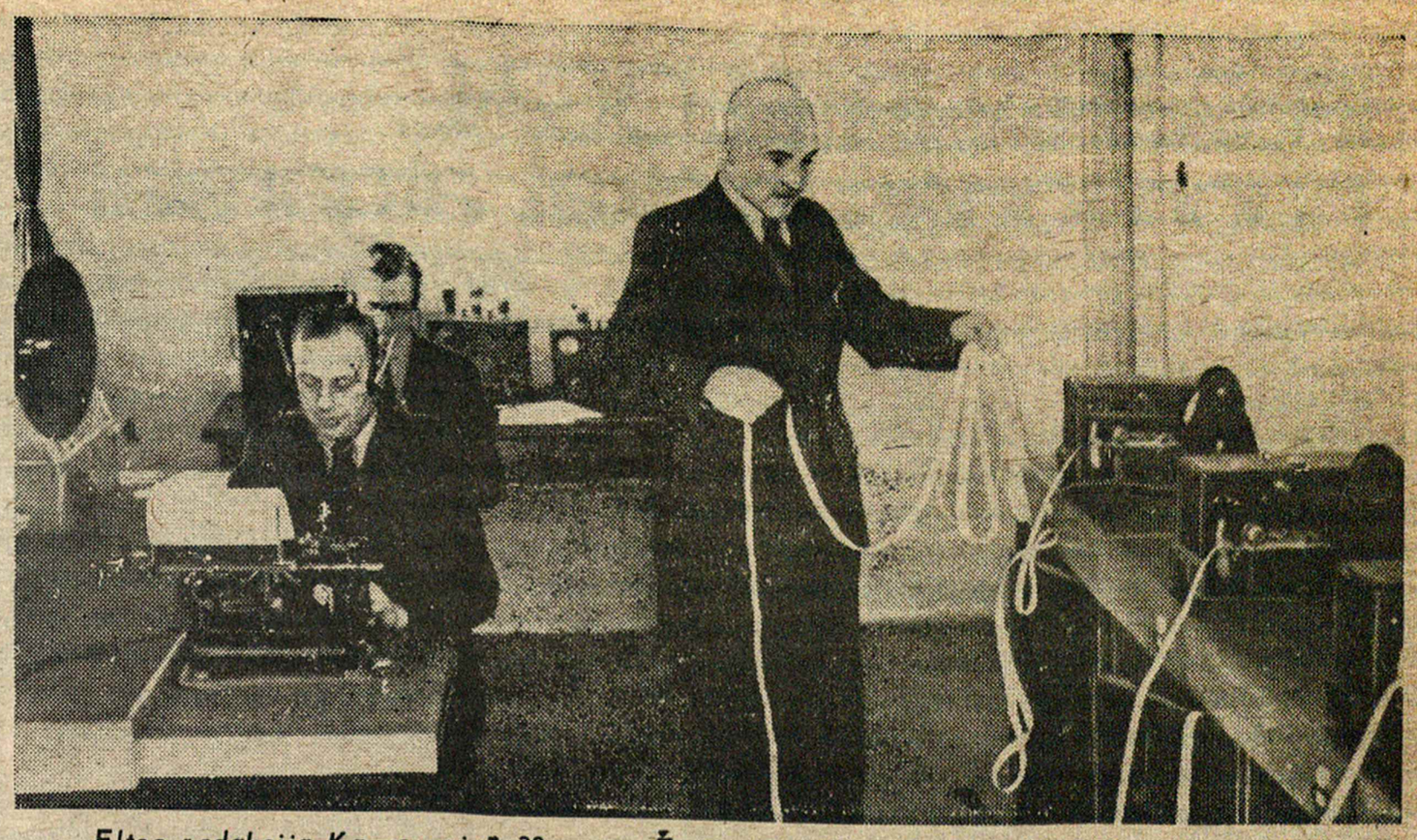

Eltos redakcija Kaune prieš 30 metų. Žinios priiminėjamos radijo telegrafu ir teletaiperiais. Nuotraukoje: Mockus, Alminauskas ir Latakas.

NAUJAS LYDERIS

Naujosios demokratų partijos lyderiu partijos suvažiavimo metu Ctavoje praeitą savaitgalį buvo išrinktas David Lewis. Suvažiavime dalyvavo apie 2.000 partijos atstovų.

Opozicines nuotaikas suvažiavime reiškė kairysis NDP sparnas, vadovaujamas J. Laxer, ir Kvebeko atstovai, kurie reikalavo, kad NDP aiškiai pasisakytų už Kvebeko teisę apspręsti savo politinį likimą.

MIRĖ "PAPA DOC"

Mirė Haiti diktatorius F. Duvalier, vadinamas "Papa Doc". Jo pareigas perėmė jo sūnus Jean Claude, bet manoma, kad tikroji krašto valdžia yra Duvaliers šeimos tarybos rankose.

DEMONSTRAVO PRIEŠ KARĄ

Dešimtys tūkstančių amerikiečių dalyvavo demonstracijoje prie Baltųjų rūmų prieš JAV karą Vietname.

INFORMACINIS PASITARIMAS

Pirmasis baltų informacijos srity dirbančių šiaurės Amerikoj pasitarimas įvyko kovo 27 d. New Yorke.

Pasitarime dalyvavo per 50 latvių, 35 lietuviai ir per 20 estų. Pasitarimą sveikino baltiečių organizacijų atstovai. Lietuvių ir Batūno vardu sveikino Tautos fondo valdybos pirm. J. Balkūnas, JAV LB valdybos pirm. V. Volertas ir kt.

Pasitarimą atidarė jo iniciatorius dr. R. D. Paegle, latvis, pirmininkais pakvietęs trijų tautybių atstovus: I. Heinsoo, dr. I. Spilners ir JAV LB valdybos vicepirm. Alg. Gečį.

Seminaruose ir sesijose pasisakė šie lietuviai: A. Gureckas, A. Barzdukas, R. Kundrotas, D. Kezienė, A. Mažeika, R. Simanavičius, G. Karosas, A. Navasaitis, K. Miklas, A. Gečys ir dr. I. Vaišnienė.

Pažymėtinas aktyvus lietuvių ir latvių jaunimo dalyvavimas.

Pasitarimo proga buvo surengtos trijų tautybių spaudos, literatūros parodėlės. Išplatinta eilė leidinių apie Lietuvos laisvės kovą, partizanus ir kt. Pasitarimo rengėjai išleido per 40 psl. leidinį "Baltic Action Manual". Leidinyje paskelbtos Baltijos kraštų diplomatų pavardės ir adresai, radijo valandėlių adresai, įdėti nurodymai, kaip rašyti JAV ir Kanados spaudai.

ETNOGRAFINĖ GUDIJA?

Gudai nepriklausomybės paskelbimo sukaktį mini kovo 25 d. Kaip ir kasmet, gudai išleido informacinius lapelius, kuriuose angliškai kalbantieji informuojami apie Gudiją.

Šiais metais gudai vėl įdėjo savo leidinėlyje žemėlapį. Jame pavaizduojama "gudų etnografinė teritorija". Matyti, kad gudai į savo etnografines ribas yra įtraukę ir rytines Lietuvos sritis su Vilniumi, dalį Latvijos pietryčių, be to, Gardiną ir Balstogę.

LIETUVIS IŠRADĖJAS

"Izvestija" dienraštis paskelbė apie kauniečio profesoriaus Kazimiero Ragulskio išradimą – vibratoriaus ant oro pagalvės sukonstravimą.

Dainininkas V. Noreika vasario mėn. antrojoje pusėje dainavo Rytų Vokietijos operų teatruose, su žmona pasirodė solo koncertuose ir Berlyno televizijoje.

Noreikos į netolimą Vokietiją vyko ne tiesiu keliu, bet ... per Maskvą.

"DONUM BALTICUM"

Šių metų pradžioje Švedijoje išleistas stambus baltistikos veikalas (598 psl.), "Donum Balticum", skirtas pagerbti norvegų kalbininkui Christian S. Stangui, nusipelniusiam baltistikos ir slavistikos srityje.

Veikale rašo kalbininkai, gyveną abiejose geležinės uždangos pusėse: iš Lietuvos, Lenkijos, Sovietų Sgos, JAV, Australijos, Vokietijos ir kt.

Iš okup. Lietuvos mokslininkų įdėti straipsniai: praėj. metais paslaptingai dingusio prof. J. Kazlausko, V. Ambrazo, S. Karaliūno, V. Mačiulio, K. Morkūno, A. Sabaliausko, V. Urbučio, A. Valeckienės, Z. Zinkevičiaus, išgyvenančių Vakarų pasaulyje: L. Jurgutytės-Baldauf, P. Joniko, A. Klimo ir J. Lingio. Veikalas laikomas vienu stambiausiu lyginamosios baltistikos leidinių, išleistų Vakaruose.

MIKROFILMUOS SPAUDĄ

Kent State universiteto biblioteka įsteigė lietuviškąjį skyrių, kuriame bus saugomi lietuviški leidiniai, o lietuviški laikraščiai bus mikrofilmuojami.

Per tarpbibliotekinę skolinimo sistemą lietuviški leidiniai bus prieinami mokslininkams ir kitiems JAV ir Kanadoje.

Dėl platesnių informacijų rašyti šiuo adresu: John Cadzow, Baltic – East European Room (1112), K. S. U. Library, Kent State University, Kent, Ohio 44242, USA.

BRAZINSKŲ BYLA

A. Sniečkus, Sovietų Sąjungos kom. partijos pirmasis sekretorius okup. Lietuvoje, palietė lietuvių veiklą Vakaruose, tos veiklos poveikį, be to, nors ir pavardžių neminėdamas, palietė tėvo bei sūnaus Brazinskų žygį.

A. Sniečkus pripažino, kad prieš komunistus kovodami Vakarų "imperialistai" panaudoja "revizionistiškus ir kairiuoliškus elementus, emigrantų nacionalistines ir sionistines organizacijas". Sniečkus dabar teigia, kad tie "buržuaziniai ideologai" dabar "veikia gudriau, dangstydami antikomunizmą tariamu rūpinimusi tarybinių žmonių likimu".

Pyktis dėl Brazinskų įvykdyto žygio, bei išeivių veiklos jų reikalu, jiems praėj. metais spalio mėn. 15 d. sovietų lėktuvą nukreipus į Turkiją, išreikštas tokiais Sniečkaus žodžiais: "... kur jiems atrodo naudinga, jie nesibiauri ir atvirų kriminalinių nusikaltėlių paslaugų, kartais vaizduodami juos nacionaliniais didvyriais. Taip neseniai pasielgė reakcinė nacionalistinė Lietuvos emigracijos dalis. Taip pasielgė ir jų šeimininkai Amerikos imperialistai".

Sniečkus, kalbėdamas ne Lietuvos, bet Sovietų Sąjungos rinktiniams komunistams ir užsienio svečiams, dar pripažino, kad Vakaruose gyvenančių išeivių veikla nesanti silpna, nes, pagal Sniečkų, toji propaganda siekianti ne tik diskredituoti sovietų santvarką, bet ji dar stengiasi "skleisti buržuazinio nacionalizmo nuodus, slopinti klasinį žmonių sąmoningumą, įnirtingai puolama nacionalinė mūsų partijos politika, tautų draugystė".

E

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

436 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

ESTETINĖ PRIEŠINGYBĖ

Žmonės dažniausiai be kitų pagelbos atskiria gėrį nuo blogio. Jie mato, kas gražu ir kas negražu. Dailus objektas, koks jis bebūtų, patraukia kiekvieno dėmesį. Lygiai ir kas nors negražaus atstumia; nesinori jin net pažiūrėti, tuo labiau gėrėtis.

Metų metais žmogus gėrėjosi meno kūriniais. Jam buvo įdomūs gerai nutapyti paveikslai, jis vertino skulptorių kūrinius, jų preciziniu skoningumu išbaigtas figūras. Visuomet juk malonu matyti ką nors gražaus, ką nors patraukliaus, kas teikia malonumą akiai, kas iššaukia sielos pasitenkinimą.

Po daugelio metų surandami anų laikų menininkų kūriniai, net jų dalys iššaukia visuotiną susidomėjimą ir vieningą pripažinimą. Visiems yra aišku, kad tai yra turtingi, daug darbo pareikalavę meno kūriniai. Atrastos senienos, nežiūrint to, kokio amžiaus jos bebūtų, meno žinovų yra labai branginamos, jos laikomos sau lygių neturintys klasiški pavyzdžiai.

Vėliau atėjęs modernus menas, nors ir neturėdamas nieko bendro nei su klasikais, nei su realybe, iššaukė dalinį susidomėjimą. Vieni apie jį pasisakė teigiamai, o kiti liko abejingi nieko neduodančiam, jokios idėjos neturinčiam modernizmui. Modernistams vis labiau populiarėjant, vis daugiau išeinant į viešumą, dailės parodose laimint vieną kitą premiją, susidomėjimas tapo reliatyvi sąvoka. Tuo labiau, kai paaiškėjo, kas yra modernus menas tikrovėje, kaip jis kultivuojamas, kaip jis interpretuojamas.

Vienoje parodoje nemažą dėmesį atkreipęs paveikslas laimėjo pirmą premiją. Anot kritikų, ten buvę viskas nauja, iki šiol nematyta ir dailininko nepaprastai tobulai išsakyta. Premiją laimėjęs autorius, susidomėjusiems laikraštininkams paaiškino, kaip jis atsiekęs tokio estetinio grožio, kaip jis iššaukęs nuostabiąsias spalvų harmonijas. Jis paprasčiausiai prisirinkęs daug sliekų ir pamirkęs juos į skirtingų spalvų dažus. Po to su čiuptuvėliais jis ėmęs sliekus iš dažų ir dėjęs ant iš anksto paruoštos drobės. Visą likusią paveikslo kūrybą atlikę besiraičioją, paskutine savo gyvybe su dažų chemine reakcija bekovoją kirminai. Paveikslo užbaigai autorius tik nurinkęs išgaišusius sliekus.

Kitu atveju didelį dėmesį iššaukęs kūrinys buvo pieštas beždžionės. Dailininkas prisipažino išmokinęs beždžionę laikyti teptuką. Po to buvę lengviau ją pamokyti teptuką pavilgyti į dažus ir tepti ant ištiestos drobės. Trečiu atveju didesnį dėmesį atkreipęs srovingas, anot kritikų, beveik pasakiškas spalvų išsiliejimas susilaukė tokio autoriaus paaiškinimo. Šio paveikslo kūrybai dailininkas panaudojęs plastikinius, įvairių dažų pripildytus maišelius. Pritvirtinęs juos prie drobės, meninkas paėmęs šaudyklę ir šaudęs į įvairiaspalvį junginį, leisdamas dažams tekėti. Dar vienu atveju nuoga modistė buvusi pamirkyta dažuose ir paguldyta ant drobės. Ten ji išdarinėdama įvairius judesius, savo apvaliosiom formom sukūrė premiją laimėjusį kūrinį.

Visi šie atvejai, užtikti

Nepriklausomybės laikais: pasienio sargybinis savo poste žiemą.

spaudos puslapiuose, kėlė skaitytojo nusistebėjimą, o kai kurių meno kritikų aukštą vertinimą. Todėl netenka stebėtis, kad tokios kūrybos pasėkoje ir tokių vertinimų išvadoje sutinkame įvairių nuomonių. Net vienas mūsų tautietis P. V. Zubas, NL bal. 7 d. numeryje tvirtina, kad arch. V. Liačo laisvės paminklas Toronto lietuvių kapinėse esąs didelis meninis laimėjimas. Gerb. Zubas net pažymi, kad Liačo kūrinys, kanadiečių architektų žurnalo buvęs priskirtas prie dešimties geriausiai atliktų darbų.

S. Pranckūnas

NETIKRIEJI PRANAŠAI

Jei Kristupas Kolumbas būtų turėjęs kiek mažiau optimizmo ir vilties kaip proto, tai Amerika nebūtų surasta. Jei būtų klausoma tų laikų nevilties skelbėjų, tai Kolumbas niekad nebūtų išskleidęs burių.

Lietuva gyvena vergijos laikus. Sukaustytas kūnas ir dvasia. Rafinuočiausiu būdu žudoma lietuvybė, ją paverčiant etnine pramoga ir kišant pirmaujančią rusų kalbą ir kultūrą.

Šis nutautinimo būdas rusų yra gerai išbandytas. Nuo Mongolijos iki Turkijos įvairios tautybės turi savo mokyklas ir universitetus, didžiuojasi tautiniais ansambliais, operomis ir baletais. O vis dėlto jau daugelis seniai save vadina rusais, kalba rusiškai, prisega prie savo pavardžių rusiškas galūnes ir savo tautybės liaudies turtais tiek didžiuojasi, kiek Amerikos indėnai, pakelėse pardavinėdami turistams suvenyrus ir pašokdami dargi kurį karo šokį...

Kada nors istorikai šiuos laikus vadins rusų laikais. Rusai, bent kol kas, nebijo nei vienos kurios pasaulio tautos. Jie turi viską, ko reikia lydymui pavergtų tautų į rusų tautą paslėptu, geru ar blogu būdu. Nenuostabu tad, kad kitam lietuviui mūsų tautos ateitis atrodo beviltiška. Ypač tokių išvadų prieina neretas plunksnos žmogus. Tokiam lietuviui kartais pasirodo, kad geriausia pasiduoti likimui, nusilenkti rusui ir tikėtis geruoju išgelbėti mūsų tautos gyvybę.

Iš tokio galvojimo išplaukia visokiausios netikros pranašystės, visokiausios kombinacijos, sumanymai, pasiūlymai ir visokiausia filosofija, suvelianti kitų žmonių galvojimą, sudrumsčianti šiaip labai aiškius vandenis.

Panašiai elgėsi ir žydai Vokietijoje Hitlerio laikais. Pamokos tiranų visų vienodos. Jos kainuoja vienodai brangiai. Apmokėjo žydai iki skatiko, bet išmoko ir dabar

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

W. Lapenat
GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
89 Orchard Street, La Salle, P.Q. Tel. 366-6237
Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

Windsor DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q. Tel. 768-6679.
Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, anklodes, karpetus, sopkas ir visa kita namų apyvoką. Vindsor yra moderni valykla, turinti 25 metų patirtį šiame darbe. Turinti įrengtą moderniškiausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą aptarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

LASALLE AUTOMOBILE INC.
BRONX PARK GARAGE
7635, boul. LASALLE
- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

366-7818
* * *
Tel. 365-3364
- išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

De La Verendrye Blvd.
LASALLE, QUÉBEC

šaukia: niekad daugiau...

Pavergtos ir likviduotos gausios tautos įrodo, kad be kovos visų laukia vienodas likimas. Taigi aišku kaip dieną, kad vesdami drąsią ir kietą kovą nieko daugiau netekti negalime, kaip tik mūsų tautos grandinės. Kitaip sakant, blogiau mūsų tautai būti negali. Pasaulis yra pasidaręs per mažas, kad tautą galėtų nugabenti į Katyną. Nebėra pasaulyje tamsių, nepermatomų kampų. Mūsų pareiga savo judėjimu tas akis padaryti dar geriau matančiomis. Netikrieji pranašai, nevilties skelbėjai neturi ant tų akių užmauti nepermatomus akinius ir tuo duoti rusams laisvų rankų.

Mūsų tauta turi sunkią gyvenimo problemą, bet problemos renkasi ir ant mūsų pavargėjo galvos. Nors rusai turi užgrobę visą Lietuvą, o Kinijos tik dalį, vistiek ta dalis suardė rusų išsvajotą kinų-rusų sąjungą pasauliu pasidalinti. Netolimas yra laikas, kad Kinija be šių žemių nebeišsiteks. Rusai kursto Vietnamo ugnį, laiko pririšę Ameriką tam, kad kinai nežiūrėtų, pamirštų savo žemes šiaurėje, bet Kinija ne į Vietnamą žiūri, bet į savo žemes, o ir Sibiras jau nebūtų pro šalį, nes kinams jau senai trūksta kvėpavimo erdvės.

Tiesa, atominiai ginklai. Bet juos greit galės pasigaminti kas norės. Pvz., Izraelis nesako, kad tokių ginklų neturi. Neturėtų — tokio triukšmo nekeltų, būdama musė prieš dramblius. Atominis rusų monopolis pasibaigs anksčiau negu kad pesimistai mano. Tada ateis kinų laikai. Kinai tam ruošiasi pilnu tempu. Jų diplomatija praveda pasaulio tautų moralinį kinų palaikymą. Tam jie aukoja net Formozą. Netrukus reikia laukti Kinijos Jungtinėse Tautose...

Rusija išsiplėtė Azijoje ir Europoje karų, politinių machinacijų, teroro ir rusinimo dėka. Bet tokie laikai jau eina į istorinę praeitį. Pasauliui taiką ir ramybę tegali atnešti visų tautų laisvė, o ne vienos teroras.

Mastis

IMPOZANTIŠKA SUMA

Kalbant apie mano rašinį "Tik penkios prieš dvyliktą" (plg. NL, 1971. IV.7), paaiškėjo, kad Lietuvos diplomatinės tarnybos visiškas išlaikymas per metus kainuoja ne "apie 50.000", bet jau priartėja prie impozantiškos 120 tūkst. dolerių sumos.

Be to, žinančiųjų teigimu, tam tikslui lėšų gauti iš kokių nors JAV šaltinių — neįmanoma. Atseit, lėšų klausimas lieka grynai lietuvišku reikalu.

Al. Gimantas

Londononie čių Baltijos ansamblis

CITATOS

"MOKSLININKAI IR VEIKĖJAI"

1971 m. kovo mėn. "Ateities" vedamajame svarstoma, kam duotinos stipendijos — tiems, kurie gerai studijuoja, ar tiems, kurie dirba visuomeninį darbą:

"Reikia atskirti mokslininkus nuo veikėjų ir remti rimtesnius studentus studijiniame darbe, o veikėjus — visuomeniniame. Turėtų būti dvi stipendijos: pirmutinę duoti tiems studentams, kurie sėkmingai eina mokslą, parodydami išimtinius mokslinius pajėgumus, antrą duoti veikėjams, paremiant jų kasdienines išlaidas, dirbant visuomeninį darbą. Abiejų darbus reikėtų lygiai įvertinti ir paremti. Problema iškyla tik tada, kai duodama visuomeninkui paramą studijuoti, nes tada arba jo mokslas, arba jo veikla nukenčia. Jei visuomeninkui teikiame pašalpą, reiktų atsiminti, kad jo studijos bus galimos rimtai tęsti tik jam atsisakius jo laiką sunaudojančių pareigų. Tad reikėtų pažadėti stipendiją tolimesniam laikui, kada jisai galės pasišvęsti studijiniam darbui, nepalikdamas neatliktų visuomeninių darbų, arba kaip atlyginimą už dabartinę veiklą".

• P. Liutkus, keletą metų dirbęs Kuboje ir ten sukūręs šeimą, praėjusiais metais su šeima sugrįžo į Paryžių.

Po NDP demonstracijos prie parlamento rūmų Otavoje

Rašinys apie Putiną

Anglų Kalbos Mokytojų Taryba (The National Council of Teachers of English) kasmet skelbia viso krašto aukštesniosiose mokyklose rašinių konkursą, kuriam atrenkami ir pristatomi geriausi rašiniai po vieną nuo 500 mokinių. Laimėtojais atrenkami iš kiekvienos valstijos atitinkamai kongresmanų skaičiui po du rašinius. Įdomu pažymėti, kad šį konkursą laimėjo 16 metų lietuvaitė Vaiva Vebraitė iš New Haven, Conn. už rašinį apie Putiną! Ji charakterizavo Putino kūrybą, pristatydama mūsų rašytoją kaip universalinio masto poetą ir romanistą. Rašiny naudojo vykusiai atrinktas Putino poezijos ištraukas, pateikdama savo pačios, o taip pat ir Demie Jonaitis padarytus vertimus. Temoje aptariamas ir Altorių Šešėly romanas, pailiustruojant būdingom ištraukom bei literatūros kritikų pasisakymais. Kruopščiai nurodyta rašiniui panaudota literatūra, daugiausia lietuvių kalba.

Rašinys taip patiko Wilbur Cross mokyklos mokytojam, kur Vaiva mokosi, kad jis buvo pristatytas konkursui. O dabar tas rašinys apie Putiną pateko į laimėtojus, šiame konkurse reprezentuojančius Connecticut valstiją. Ar tai nėra pasigėrėtinas faktas, kuris džiugina kiekvieną lietuvišką širdį ir teikia garbę mūsų jaunimui?

Vaiva Vėbraitė, laimėjusi amerikiečių konkursą už rašinį apie Putiną.

MES VALDYSIM...

Liudas Dovydėnas yra vienas stambiųjų mūsų rašytojų prozaikų. Nemaža knygų parašęs Lietuvoje, žymiai papildęs savo kūrybinį kapitalą dar ir pirmaisiais metais svetur, vėliau jis kaip ir aptilo, priverstas daug laiko skirti užsidirbti duonai.

Žinoma, nepasakytume, kad jis būtų padėjęs plunksną rūdyti. Žinios pasiekia, kad jis yra sudaręs didžiulį savo stilizuotų pasakų rinkinį, kurį norėtų pamatyti gražiai išleistą gimtąja kalba, o taip pat ir angliškąja. Periodikoje jis išspausdina čia dar skaitytojų nematytą kūrinį, čia atsiminimų pluoštą. O dabar, štai, JAV veikianti "Romuvos" leidykla išleido dviem tomais stambią jo atsiminimų knygą **Mes valdysim pasaulį** (per abu tomus 520 psl., kiekvieno tomo kaina 4 dol.). Knyga papuošta P. Lapės viršeliu ir piešiniais.

Sov. Sąjungai 1940 m. okupavus Lietuvą, L. Dovydėnas buvo "išrinktas" į vadinamąjį Liaudies seimą. Vėliau tas seimas išvirto į Aukščiausiąją tarybą, ir L. Dovydėnui teko eiti jos prezidiumo pavaduotojo, arba viceprezidento, pareigas, be to, organizuoti priešmokyklinio auklėjimo įstaigas ir prižiūrėti jas.

Tokioje vietoje būdamas, jis daug matė, girdėjo ir išgyveno. Jis matė ir girdėjo tokių dalykų, kurie eiliniam žmogui negalėjo būti prieinami ir žinomi. O laikai, kaip žinia, buvo ypatingi: okupuotoje Lietuvoje buvo keičiama santvarka, įvedama tokia, kokia nuo spalio revoliucijos buvo įgyvendinta Rusijoje. Keitimas vyko prievartos priemonėmis. Kai prasidėjo karas, L. Dovydėnas liko Lietuvoje ir naujose sąlygose nematė reikalo nei prasmės likti ištikimas bolševikiniam režimui. Tai jis daug ką išpasakojo jau anuomet, ką jam teko patirti. Dabar naujoje savo knygoje jis atveria dar daugiau tokių sovietinės teorijos ir praktikos dalykų, kurie jį, anuomet iškeltą į priekį, privertė pasibaisėti.

Knygą pradėdamas rašytojas sakosi, kad savo metu jis apkasuose sužeistam mokytojui davęs žodį liudyti, kas dėjosi Lietuvoje. Kadangi ir šiuo metu Sov. Sąjungos vadai nesiliauja kalbėję apie pasaulinę revoliuciją, kadangi ir dabar tebevyksta žūtbūtinės ginkluotos ir neginkluotos varžybos dėl to, kas valdys pasaulį, tai rašytojas ir ryžosi liudyti. Savo liudijimą jis ir pradeda nuo Lietuvoje dirbusio marksizmo - leninizmo dėstytojo prof. Kirsanovo paskaitos, kas valdys pasaulį. Pirmasis Sov. Sąjungos pajudėjimas po 23 metų buvo Baltijos valstybės, bet, sakė profesorius, mes čia manom sustoti vėl, kai grįžim apkeliavę pasaulį. Taigi Baltijos valstybėms tekusi reta garbė būti pirmuoju žingsniu į Sov. Sąjungos vykdomąjį pasaulio užkariavimą. Dabar, po tiek metų, visi reiškiniai rodo, kad Sov. Sąjunga ta kryptimi ir eina, nors jai ir ne visada šimtaprocentiškai sekasi. Žiūrėkitė, Kinija pasipriešino rusiškajam Maskvos imperializmui, Jugoslavija, Albanija.

Bet anuomet, kai L. Dovydėnas užėmė naujojoje santvarkoje aukštą vietą, Lietuvoje, sakytume, vyko karas, skirtas užvaldyti kraštui, suvirškinti jo žmonėms. Be pėdsakų dingdavo žmonės ir nebūtinai dėl to, kad jie būtų pasireiškę kaip kokie nors akivaizdesni naujojo režimo priešai. L. Dovydėnas papasakoja ne vieną jam žinomą tokių areštų ir dingimų atvejį, kurie teisėtai žmonių reikalus tvarkančioje valstybėje būtų neįsivaizduojami. Bet saugumo įstaigose dirbusiems tiek rusams, tiek lietuviams tokie nekaltų žmonių naikinimai neatrodė keisti ar nenormalūs: jie tarnavo tam prof. Kirsanovo minėtajam tikslui — užkariauti ir užvaldyti pasaulį. Kiekvienas sunaikintasis, jeigu jis net ir visiškai nekaltas būtų, savo mirtim turėjo pasitarnauti kaip pavyzdys kitiems siaubui įvaryti, režimui įtvirtinti, kokiam nors patvarkymui įgyvendinti. Tokia beteisiškumo padėtim sugebėjo pasinaudoti ypač žmonės, kurie šimtaprocentiškai pritarė režimui, arba ir visokie pasturlakai, kurie neturėjo sąžinės ir už rublį galėjo sielą parduoti.

Beje, suimtųjų paprastai jau niekas nebegalėjo išgelbėti — jokie klausinėjimai ir prašymai net ir tokių aukštas vietas užimančių žmonių, kaip anuomet L. Dovydėnas. Bet ne vien apie suėmimus pasakoja mums L. Dovydėnas. Jis buvo liudininkas, kaip auklėjami vaikai jau nuo pat darželio metų. Jis klausėsi teorinių paskaitų, kaip sovietinėmis akimis reikia žiūrėti į pasaulį. Jis savo darbo praktikoje prisirinko būdingų pavyzdžių, kurie rodo, kaip sovietiniame gyvenime veikia įstatymai. Teisinėje valstybėje paprastai žmogus nėra kaltas tol, kol jo kaltė neįrodoma. Sovietinėje santvarkoje jis gali būti laikomas kaltu, kol neįrodo, kad yra nekaltas.

L. Dovydėnui teko iš arti ir ne vienoje vietoje stebėti rinkimus, o taip pat pasikalbėti apie tokius dalykus su vienu kitu rusu, kurie turėjo jau didesnį, ilgametį patyrimą. Jis žinojo vadinamojo liaudies seimo užkulisių. Daugeliu užkulisių kaip tik ir remiama jo knyga.

Su visa pabėgėlių banga pasitraukęs į užsienius, L. Dovydėnas, aišku, iš arčiau nebegalėjo stebėti, kas vyko po šio karo, kai "pergalingoji" raudonoji armija užėmė Lietuvą. Jeigu jis būtų nepasitraukęs, tai, aišku, būtų buvęs arba likviduotas, arba nuėjęs Sibiro keliais ir vis tiek nebegalėjęs nieko liudyti. Bet knyga vis tiek baigia-

Dail. A. Tamošaitis: Debesėliai (tapyba)

F. S. Coburn: Žiemos vaizdas

CANADIAN SCENE

AGENTŪROS SUKAKTIS

Savo 20 gimtadienį švenčia Canadian Scene, nekomercinė organizacija, kuri šimtus tūkstančių ateivių informuoja apie Kanadą.

Žinių agentūra buvo įsteigose įregistruota 1951 m. vasario 7 d., o savo žinias pirmą kartą išsiuntinėjo tų pačių metų balandžio 16 d. Pirmąsias žinias prieš 21 metus gavo 31 Kanados laikraštis septyniomis kalbomis. 1971 m. Canadian Scene nemokamai aptarnauja 103 laikraščius, kurie spausdinami 23 kalbomis, o agentūros žinių biuleteniai paruošiami 15 skirtingų kalbų. Be to, agentūros patarnavimais naudojasi ir 27 radijo stotys, kurios transliuoja kitomis kalbomis, pvz., Montrealio CFMB ir Toronto CHIN. Per pastaruosius 20 metų Canadian Scene paskleidė 8 tūkstančius straipsnių apie Kanadą.

CS pirmininkė B. B. Osler pareiškė: "Canadian Scene agentūros tikslai nepasikeitė. Mes Kanados etninę spaudą nemokamai aprūpiname straipsniais apie Kanados gyvenimą ir Kanados institucijas. Tokiu būdu mes padedame kitur gimusiems skaitytojams įsijungti į kanadietiškąją bendruomenę".

Po antrojo pasaulinio karo į Kanadą atvyko daugiau kaip trys milijonai imigrantų, o ateityje jų bus dar daugiau. Ateivių dauguma nekalba angliškai. Kur jie gali rasti informacijų savo kalba? Šitas klausimas grupę Toronto moterų paskatino 1950 m. patyrinėti kitakalbės spaudos turinį. Proporcija buvo nuostabiai maža — nuo vieno iki 11 nuoš.

Padedant Kanados bendrovėms, verslininkams, pavieniams piliečiams ir tokioms organizacijoms, kaip "Imperial Order of Daughters of the Empire" ir "Junior League", Canadian Scene tapo tikrove. Pasėkoje etninės spaudos skiltyse kanadietiškom temom dabar skiriama nebe vienas nuoš. turinio, bet vidutiniškai 60 nuoš.

Pirmuoju Canadian Scene pirmininku buvo žinomas Kanados žurnalistas J. B. (Hamish) Mc Geachy. Dabartinę valdybą sudaro pirm. B. B. Osler, vicepirm. D. Jennings, vicepirm. T. H. Hamill, sekr. T. N. Unwin, ižd. D. W. Gibbon, viceižd. R. A. Calvin, nariai — D. D. Bragadir, S. Campbell, W. R. Walton, jr., F. Drea, A. Edinborough, A. B. Garett, J. Gellner, W. H. Hogg, K. L. Markon, C. B. Stenning.

Canadian Scene biuletenius redaguoja Ruth Gordon.

1971 m. Canadian Scene lėšų telkimo vajui vadovauja žinomas statybininkas J. J. Pigott, o per pastaruosius 20 metų tokiems vajams sėkmingai vadovavo visa eilė žinomų Kanados pramoninkų, prekybininkų ir finansininkų.

(Can. Scene)

Dail. Clarence Gagnon (1881-1942): Laurinijos kaimas

---

ma keliais mažiau žinomais atsitikimais iš pokario Lietuvoje.

Be abejo, knyga bus plačiai skaitoma. Galima būtų dar svarstyti, ar jos pasirodymo laikas tinkamas, ar ne geriau būtų buvę ją išleisti tuojau po karo, kada visa lietuvių svetur dauguma buvo vieninga ir pasiryžusi priimti panašų liudijimą tiesiog entuziastiškai. Dabar nemažai daliai jau viskas nusibodo. Bet gal tai daliai, kuriai viskas nusibodo, pats laikas iš naujo pristatyti, kas buvo ir kas gresia.

P. An. (E.L.)

PREMIJA LAIKRAŠTININKAMS

Lietuvių Katalikų Mokslo akademija įsteigia nuolatinę kasmetinę premiją, 500 dolerių, lietuviui laikraštininkui tais metais periodikoje labiausiai pasitarnavusiam lietuvių krikščioniškos kultūros labui. Premijos iniciatorius ir mecenatas yra kun. Juozas Prunskis, kuris pasirūpins atitinkamu įnašu iš kurio palūkanų bus kasmet teikiama premija laikraštininkui. Pagrindinis įnašas pasiliks L.K.M. akademijos nuosavybė.

L. K. M. akademijos centro valdyba jau yra priėmusi premijų fondo reguliavimą ir premijų teikimo nuostatus. Jų projektą paruošdamas nuoširdžiai pasidarbavo akademijos pirmininkas kun. prof. Ant. Liuima, palaikydamas nuolatinį ryšį su kun. J. Prunskiu.

Premijai skirti kasmet vis kitoje lietuvių kolonijoje bus sudaroma jury komisija. Komisijos bus sudaromos ne tik JAV-se, bet kai kuriais metais ir Kanadoje, Pietų Amerikoje, Europoje, Australijoje. Premijai kandidatus motyvuotus raštu galės siūlyti visi. Jury komisija iš pasiūlytų ar visai naujų parinks laikraštininką, kuriam tais metais bus skiriama premija. Premija bus teikiama labiausiai kūrybingumu savo žurnalistiniame darbe pasižymėjusiam laikraštininkui, bet taip pat bus atsižvelgiama ir į sąlygas, kuriose jam tenka dirbti, ir į parodomą pasiaukojimą lietuviškai periodikai.

Jury komisija bus sudaryta dar šią vasarą ir ji iki metų pabaigos parinks premijuotiną laikraštininką, kuriam premijos paskyrimą paskelbs L.K.M. akademija, nustatydama, kur ir kada premija bus įteikta.

Ateinančiais, 1972, metais L.K.M. akademija paskelbs ir premiją už mokslo darbą. Ir ši premija bus duodama kasmet, po 1.000 dolerių. Ir šios premijos iniciatorius bei mecenatas kun. Juozas Prunskis.

NAUJA KNYGA

Lietuvoje pasirodė Vytauto Sirijos Giros apsakymų ir apysakų rinkinys "Susitikimas su Brunhilda". Autorius liečia nacių okupacijos laikmetį, be to, pasakoja apie šių dienų lietuvių medikų bei jūreivių gyvenimą.

Susitikimas ant Paukščių Tako

VYTAUTAS ALANTAS

IŠTRAUKA IŠ ROMANO AMŽINASIS LIETUVIS

Vietovė buvo labai nuošali. Vasarnamiukas stovėjo prisišliejęs prie skardžio šono. Aplink tankiai augo spigliuočiai ir lapuočiai. Sintautas stebėjosi, iš kur jie ima drėgmės, ir kaip jie gali išsilaikyti ant uolienos nuolaidžių. Į vasarnamio vidų saulė patekdavo tik vidudienį, šiaipjau visą dieną saloniuke slankiojo maloni vėsa. Pro didįjį langą matėsi didinga padaira į ežerą ir į kitą ežero pakrantę, kur apsikaišiojusi išbėgiomis eglaitėmis šovė padangėn tamsi, skardi uola. Dienos metu retuomiais per ežerą nubirbdavo motorinė valtis su meškeriotoju prie vairo, o šiaipjau niekas nedrumsdavo pirmapradės gamtos ramybės.

Laukinė gamta atitiko vasarnamio primityvų apstatymą. Kampe kėksojo senoviška geležinė pilvota krosnelė su išvestu pro lubas dūmtraukėliu. Krosnelė nebuvo kūrenama: Alina virdavo kavą ir kepdavo kiaušinienę ant elektrinės plytelės. Ant lentynos buvo išdėlioti ir ant sienos kabojo seni indai: lėkštės, keptuvės ir puodukai. Kitame kampe viena koja paremta stypsojo pajuodijusi kriauklė, o ties ja apibrizgusiuose rėmuose ant sienos buvo pritaisytas gelstelėjęs senas veidrodis.

Rašytojas Sintautas vasarojo su žmona: duktė išvažiavo pas savo draugę, o sūnus liko Nordponte pasimokyti per vasarą anglų kalbos. Į šiaurės Kanadą jis pasiūlė Alinai važiuoti dėl to, kad žinojo geriausiai pasilsėsiąs primityvios gamtos nuošalyje ir kad tokioje vietoje vasarojimas atsieisiąs pigiau. Žmona gal ir būtų norėjusi pavasaroti triukšmingesnėje vasarvietėje, bet suprasdama, kad dėl lėšų stokos negali kažko sau leisti, sutiko važiuoti bet kur, kad tik bent porai savaičių galėtų ištrukti iš miesto tvankos ir atitolti nuo kasdienių rūpesčių.

Sintautą ypačiai žavėjo atskirybė. Kiti vasarnamiai stovėjo atokiau tarp medžių ir su svetimais žmonėmis jiems nereikėjo susitikinėti, išskyrus už poros mylių gyvenantį krautuvininką, iš kurio jie pirkdavo maistą. Tarsi kitame pasaulio atkraštyje pasiliko miestas, fabrikas, civilizacija. Sintautas jautėsi lyg paukštis ištrūkęs iš slopaus narvo į erdvės platybes: čia buvo lengva alsuoti, erdvu plasnoti mintims ir svajonėms. Jie maudėsi, gulinėjo saulėkaitoje, mylėjosi, važinėjo motorine valtimi, žodžiu, sėmėsi vasarojimo malonumus pilnomis rieškučiomis. Alinai nerūpėjo namų ruoša ir virtuvė – valgyti gamino tik kas buvo reikalingiausia, jos santykiai su vyru tartum apsivalė nuo kasdienybės apnašų ir malonindamasi saulėkaitoje ji kartais pasmaguriaudavo iliuzija, kad jiems grįžo jaunystės laikai, kada jie vasarodavo Lietuvos nuošaliose vasarvietėse ir niekieno netrukdomi laisvai atsidavinėjo savo aistrų veržliems polėkiams..

Naktimis Alina mėgdavo maudytis nuoga. Ji sakydavo vyrui, kad maudymosi su kostiumu ji jaučiantis, lyg būtų įsprausta šarvuosna. Ji nerdavo į šiurpią, juodą ežero gilmę, o išnirusi paviršiun tingiai irstėsi rankomis atvirtusi aukštielninka klajodama akimis po žvaigždėtą padangę ir mėgaudamasi vėsiomis kūną glamonėjančiomis bangelėmis. Retuomiais su ja maudydavosi ir Sintautas, bet maudytis naktį jis nemėgo: jis sėdėdamas ant kranto rūkė, gėrėjosi savo žmonos nuostabiai baltu, ant juodos vandens masės purslais žiburiuojančiu kūnu ir svajojo apie senovės graikų Arkadijos moteris besimaudančias mėnesienoje Alfeos upėje arba antikinės Lietuvos undines bežaidžiančias mėnesienos apšvistuose ežerų nendrynuose..

Kai Alina pagalios nuostabiai atsigaivinusi išlipdavo į krantą, jis aptrindavo ją šiurkščiu rankšluosčiu, ir ji sklidina meilės lūkesčio išsitiesdavo ant čia pat iš anksto paruošto guolio ... Ir tada jiems abiems švystelėdavo palaiminga mintis, kad po daugelio metų vėl grįžo medaus mėnuo ...

Tos dvi Kanados šiaurėje praleistos savaitės giliai įsmigo Sintauto atmintin gal ne tiek dėl to, kad jis dar kartą pasijuto tikrai laimingas, kiek dėl to, kad jų meilės aistringuose polėkiuose jis išgirdo pirmuosius įspėjančius signalus grįžti pakalnėn ... Kas kad Alina jau buvo gerokai įsivariusi į ketvirtąjį dešimtį, bet jos aistringas temperamentas dar nė kiek nebuvo atvėsęs, tartum motinystės metai jos ne tik kad neišvargino ir neišsėmė, bet, priešingai, rodėsi, pripildė jos kūną jaunystės gyvastingų energijos sulčių. Jos kūnas dar tebebuvo toks pat lankstus ir reiklus kaip jaunystėje, ir jos apglėbiuose jis jautė lyg alkį, lyg skubėjimą, tarsi ir ją būtų apėmusi baimė, kad iš jos rankų išslįs pasaitas indo, kuriuo samstoma laimė iš šėlstančių meilės verdenių. Kartais jis jau nebepajėgdavo apvaldyti jos prasiveržimų gal ne tiek dėl galios stokos, kiek iš baimės, kad, jo žingsniui sulėtėjus, ji paliks jį vieną. Jam įkyriai ėmė dingsėti mintis, kad ji jo nepasigailės, kad jokie pažadai bei priesaikos jos nesulaikys prie šeimos židinio, jei ji užsigeis jį palikti ...

Jis išgyveno su ja kone dvidešimt metų, ją mylėjo, bet niekad nebuvo tikras ją mylint jį, kaip jis ją. Jam vis grįždavo mintis ją esant panašią į kurtizanę, kuri priima dovanas ir glamones, tačiau nekvaršina sau galvos už jas atliepiamai atsigerinti. Bandė jis, tiesa, labai atsargiai priminti, kad kopimas į meilės ekstazę turįs būti abiejų sutartinis žygis, bet ji jam tik šaltai atsakydavo: - Tu turi mane ir to turi tau pakakti: – Alina nemėgdavo apie tai kalbėti, ir viskas likdavo po senovei.

Sintautas pakėlė snūduruojančią žmoną ir, įnešęs vidun, atsargiai paguldė ant lovos. Ji tuojau užmigo. Atsisėdęs ant lovos krašto jis ilgai žiūrėjo į ją galuodamasis atsakyti į klausimą: kas ji? Jo laimė ar nelaimė, jo draugas ir amžinas priešas? Ką ji jam davė per tuos dvidešimt bendro gyvenimo metų: šeimos židinio šilumą, ramybę, saugumą? Draugai vadina ją mūza, įkvėpėja, bet ką ji jam įkvėpė? Kokių paskatų ji davė jo kūrybai? Jis išgyveno su ja neužmirštamų džiaugsmo akimirkų, bet ar tai meilė, kokios jis troško? Kad ji buvo gera vaikų motina jis nelaikė kažkokiu nuopelnu: kiekviena patait rūpinasi savo vaikais. Prieš vedybas ji lyg ir domėjosi ar dėjosi besidominti jo rašytojavimu, bet paskum, gimus Mantui, ji pamiršo jį esant rašytoją. Jai rūpėjo vaikai, namų apyvoka, papuošalai, svečiai ir draugai, žodžiu, ji pasinėrė į miesčioninio gyvenimo rutiną nebesurasdama laiko net ir jo raštui paskaityti. Ilgainiui jis net nustojo abejoti, kad ji būtų labai laiminga, jei jis sudegintų savo rankraščius ir taptų beveidžiu miesčioniu besirūpinančiu vien tik ja ir šeima.

Sintautas žmoną rūpestingai apklostė ir grįžo ežero pakrantėn: jam buvo gaila miegoti tokią naktį. Atsisėdęs ant suoliuko medžių šešėliuose ir užsidegęs cigaretę jis grožėjosi dieviška naktimi: Mirgėjo žvaigždės padangėje ir ežero gelmėse. Mėnulis įrėsi ežero viduriu žvaigždžių pribarstytu taku. Kitapus ežero dunksanti uola atrodė kaip fantastiški vaiduoklių rūmai. Nebuvo matyti jokio žiburėlio. Gili tyla ir ramybė viešpatavo žemėje ir danguje.

Sintautas seniai bebuvo išgyvenęs, ką jis išgyveno tą naktį. Jo dvasia tartum išsiveržė iš surembėjusio kasdienybės lukšto ir išsiskleidė padangių platybėse. Jam regėjosi, kad jis pasinėrė gamtos substancijoje ir su-

Kanados gamtovaizdis

Kiekvieną žiemą The Pas gyvenvietėje, Manitoboje, vyksta pasaulinės šunų derby lenktynės. Lenktynės vyksta Manitobos traperių festivalio metu. Festivalis vyksta jau 20 metų. Manitobos turizmo dept. nuotrauka.

PASKUTINĖ PAMOKA

K. BARĖNAS

Pirmaisiais metais ir Veronikai užteko laiko ir jėgų ne tik fabrike atidirbti ilgas ir sunkias valandas, bet dar kartu su kitais mestis į lietuvišką veiklą. Ji vienerius apskritus metus išdainavo chore. Tada chorus turėjo visi kaimyniniai susibūrimai, ėjo vyrai ir moterys ir dainavo iš paskutiniųjų ir dar būtų ilgai, rodos, dainavę Veronikos mieste, jei ne tasai dirigentas Ūčia. Iš pradžių ir jis atskubėdavo autobusu ne tik sekmadienio popiečiu, bet ir šeštadienio vakare lamdyti savo choristų ir šaukdavo, mosuodamas lazdele: vyrai, moterys, pasistenkime! Tačiau antroji vasara ir jam atėjo lemtinga. Baigusi darbo sutartį mažo užkampio ligoninėje, atsikėlė į Veronikos miestą Onelė Kudukytė, nuėjo dirbti į tekstilės fabriką ir apsigyveno toje pat gatvelėje, kur turėjo kambariuką dirigentas Ūčia. Dėl to ir choristus ir visą miesto lietuvių bendruomenę greit apibėgo linksma naujiena: dirigentas kelia vestuves! Taip, kelia vestuves su Onele Kudukyte, ir choristai pasistengė, kad vestuvės praeitų su visu tokiam žmogui tinkamu garsu. Visi nešė bendras dovanas, o kiekvienas dar ir atskirai nuo savęs pirko žadintuvą ar tuziną šaukštų ar stikliukų degtinei. Veronika irgi nugabeno savo dovaną — porą paklodžių.

Tą vestuvių dieną ir prasidėjo visas nesusipratimas. Jauniesiems pažadėjo išnuomoti kambarį Kaušakys, kuris jau turėjo nusipirkęs namus. Jo namuose įvyko ir vestuvinė puota. Bet Kaušakys buvo susipykęs su DBLS skyriaus pirmininku Grigoniu, kuris dėl to neatėjo ir į vestuves.

— Kur-ne-kur, bet ne į Kaušakio namus! — kalbėjęs pirmininkas, ir Ūčia iš pradžių tik patrūkčiojęs pečiais: nenori — nereikia. Bet tas mažas nesusipratimas vestuvių dieną išsirutuliojo į audrą. Kur gi pirmininkas? Nėra. Choro dirigentas kelia vestuves, o pirmininkas nė akių nerodo! Ar galima atleisti šitokią kiaulystę? Žodis po žodžio, ir štai, rodos, apsiniaukė dangus tamsiais debesimis. Jei pirmininkui nereikia dirigento ir choro, tai tegu šičia būna paskutinis dainininkų susitikimas, pabaigtuvių šventė. Nuosaikesnieji ramino, bet pats Ūčia, klausydamasis kalbų, vis labiau karštėjo. Jeigu pirmininkas paniekino jį, tai nereikia choro! Taip su dirigento vestuvėmis ir baigėsi choro gyvenimas.

Tačiau po vestuvių imta kalbėti apie kitą rimtą sritį — lietuviškos mokyklėlės steigimą. Choras jau palaidotas, taip, bet pažiūrėkite į lietuvių vaikus! Jie eina į anglų mokyklas ir net tie paaugesnieji, kurie Vokietijos dienomis grabaliodavo jau vokiškai, dabar namie tėvus kalbina anglų kalba. Kas iš jų bus, kas išaugs? DBLS skyriaus pirmininkas Grigonis sukvietė tėvus, ir visi skundėsi ir su pasibaisėjimu žiūrėjo į ateitį. Vienas tik Kuzma laikėsi šalčiausiai.

— Savo vaikams aš neleidžiu namuose žydiškai kalbėti, — tvirtino jis tėvų susirinkime. — Sukalbėjo katras nors žydiškai, tai jau žino, kad gaus diržų.

Bet Kuzma vienas toks ir tebuvo abejingas, kuriam diržas gali atstoti mokyklą. Kiti norėjo mokyklos, ir Grigonis išsiaiškino, kad Šventariai yra mokytojai. Kostas atsisakė leistis į kalbas. Jis dar ir šeštadieniais dirba fabrike. Kada gi žmogui reikia pailsėti? Be to, kalbėdamasis su pirmininku, jis atvėrė seną savo skriaudą, kurią buvo patyręs Teufelhageno stovykloje. Pagaikščio vietoj jį ten laikė tautiečiai. tai ko gi jam dabar šokti į talką? Suvažiavo ir čia tokie pat akižaros, kuriems malonu matyti inteligentą stumdomą. Ne, Kostas ne. Jam užteks vien darbo fabrike. Susivaldė jis ir Grigoniui nebepasakė to neseno atsitikimo iš pirmųjų dienų fabrike, kai Kudukis eidavo ir nueidavo savo puse mašinos, keičiant babinas, ir Kostas niekaip negalėdavo jo pasivyti. Pabaigęs jis pasirodydavo išsišiepęs ir patenkintas pasižiūrėti Kosto kaktoj prakaito. To jaunuolio kakta būdavo sausa. Dabar, per tiek mėnesių įpratusį, statyk ir Kostą su Kudukiu ar Dūdukiu — niekas nebeišdrįs iš jo pasišaipyti, kad rankos negreitos ar kakta šlapia. Tai ko jis turėtų tų Kudukių vaikus dabar mokyti ir dar už dyką? Gal tuo būdu skolas atsilyginti už pašaipą? Ne, ačiū.

O Veronika ilgėjosi mokyklos. Susirinks tau būrys šitų viščiukų, ir jai bent vienas popietis kas savaitę bus šviesesnis. Taip, ji mielu noru eis ir mokys. Ir ji sutiko ir nuėjo. Chore ji buvo viena iš viso būrio, tik dalelė visų, o čia vienui viena pasiims ant savo pečių lietuvišką naštą.

Pirmą kartą ji nuvažiavo į klubą visa valanda anksčiau. Ji susitiks su tėvais, pasikalbės ir šitaip pamažu įeis į savo būsimųjų mokinių būrį jau daugiau žinodama. Koridorium lakstė ištįsęs berniukas. Dvi mergaitės sėdėjo tame kambaryje, kuris buvo numatytas klasei. Veronikai besidairant, įkalbėjo pro duris vidun dar viena moteris su dviem berniukais. Ją sustabdė iš baro kambario išėjęs pirmininkas Grigonis.

— Mokytoja ankstyva! — nustebo jis.

(keliama į 10 p sl.)

---

sijungė su visa gyvata ir kosmu. Kasdienybės slopi rutina liko kažkur užpakalyje, tarsi būtų pasislėpusi po storu stiklu, pro kurį jis mato mėšlungiškai trūkčiojančią kasdienybės kaukę, bet negirdi jos balso. Jis pasijuto išsilaisvinęs iš slopaus kasdieniškumo: jį apėmė palaima, lyg jis būtų įgavęs galios žvilgterėti pro uždangos kraštelį į Amžinybės Didžiąją Paslaptį. Ta naktis jam buvo atsinaujinimo naktis skambant sferų harmonijai žvaigždėtoje beribėje. Ir jam dingtelėjo, kad panašių išgyvenimų turėjo patirti ir jo prosenoliai rymodami vidunakčiais prie aukurų šventuose ąžuolynuose ....

Iš tolimos tolimos praeities, iš tokios pat žvaigždėtos ir ramios nakties ataidėjo Alinos tada tarti žodžiai:

- Tu, Morkau, turi mane suprasti, kad paskum nesigailėtum. Aš niekam negabi, aš nesiruošiu versti kalnų, aš paprasta žmogysta, aš tik noriu gyventi, noriu džiaugtis gyvenimu, daugiau nieko. Tu turi mane suprasti, kad paskum nepriekaištautum, bet kaip tu gali mane suprasti, jei aš pati savęs nesuprantu? – nusijuokė ji. - Kažkokia pagunda man šnabžda ausin: - Gyvenk, skubėk gyventi! - Aš svaigstu nuo to įsiteikiančio, širdį glostančio šnabždesio, kaip nuo saldžių nuodų. Aš nežinau, kas tai, tik jaučiu, kad kažkokios neramios liepsnelės žybčioja po visą mano kūną. Gal ten dainuoja mano kraujas, gal nerimsta mano jaunystė, nežinau, o gal aš beprotė, bet tu turi žinoti, ko aš pati nežinau, supranti? – ji apkabino jo galvą ir tvirtai priglaudė prie krūtinės.

Tada jis šypsojosi iš tų gražių, neišmintingų žodžių, bučiavo jos drėgnas, sodrias lūpas ir buvo neišpasakytai laimingas. Juk ar tie jos žodžiai galėjo būti kas kita, kaip mergautinės godos? Viskas, ką ji tada darė ir sakė, jam atrodė labai gražu ir patrauklu, o paskum? ...

Paskum, jiems susituokus, atsivėrė kitas gyvenimo lapas. Kaip mokytojui jam dažnokai tekdavo keisti gyvenvietę. Alina buvo graži, patraukli, mokėjo skoningai rengtis ir garbintojų jai niekur netrūko. Ir šoko ji gerai: per pobūvius vyrai dėl jos varžėsi, ir ji eidavo iš rankų į rankas. Jis pavydėdavo ir jai priekaištaudavo flirto silpnybę, bet ji tik nusijuokdavo lengvapėdiškai atsikalbinėdama, kad jis esąs kvailutis pavyduolis, kad jai esą tik malonu vyrus vedžioti už nosies, daugiau nieko.

Sintautas nuvijo mintis apie žmoną ir vėl apsidairė. Buvo neapsakomai ramu. Mėnulis slinko tarp žvaigždžių, tarsi tėvas tarp gražuolių dukterų. Ar ne taip pat ramiai ir karališkai iždidžiai jis slinkdavo per padangę ir anuo metu, kai jis, jaunas gimnazistas, parvažiavęs vasarą atostogų, išjodavo su pusberniu naktigonio? Jis liepdavo samdiniui miegoti, o jis ganydavo arklius. Kūrendavosi lauželis, pusbernis susivyniojęs antklode knarkdavo, o jis dairydavosi po padangę ir išgyvendavo, kaip ir dabar išgyvena, savo menkystės pajutimą visatos begalybės ir didybės akivaizdoje, bet kartu ir didžiuodavosi žmogaus proto galybe, nes savo mintimis jis pajėgia aprėpti Paukščių Taką, žvaigždynus ir visą visatą ...

(BUS DAUGIAU)

PASKUTINĖ PAMOKA

(atkelta iš 9 psl.)

— Noriu apsipažinti dar prieš pamokas, — atsakė Veronika.

— Renkasi jaunimas. Matyt, suvažiuos nemaža. Labas, ponia Blusiene, — ištiesė Grigonis ranką moteriai, kuri atsivedė du berniukus. — Gražus oras. Būkite pažįstamos, čia mūsų mokytoja.

— Aš labai norėjau pakalbėti su mokytoja, — tarė moteris. — Jūs bėkite į kiemą, — pasakė ji berniukams, o pati apsidairė nuošalesnės vietos. — Tam kampe nieko nėra.

Jos abi paėjo į šonines duris ir sustojo kampe.

— Mano pavardė Blusienė, — tarė moteris.

— Taigi, girdėjau, pirmininkas sakė.

— Aš dėl tos pavardės ir norėjau pakalbėti, tamsta. Blusius, Blusius — biauriai skamba, — moteris prisiversdama šyptelėjo. — Kur nenueisi — visur Blusius. Negražu, tamsta.

— Galėjot pakeisti.

— Pakeitėm, tamsta. Pakeitėm. Lietuvoje buvom Blusevičiai, ir niekam neužkliuvo. Blusevičiai, ir gana. Svetur pasidarėm Blusiai. Tarp vokiečių buvo gerai. Tarp anglų irgi gerai. Ką jie supranta, kad mūsų pavardė reiškia tą lietuvišką blusą? Sakyk Blusius, sakyk Šūdžius, jiems vis tiek, kad tik neilga pavardė, kad tik jiems liežuvis nelūžta. O tarp lietuvių jau negerai, tuoj šypt, šypt. Tai aš ir norėjau prašyti malonės. Kai tarsit mano vaikų pavardes, ar negalėtumėte sakyti: Blusus?

— Gerai, galėsiu, — atsakė Veronika.

— Blusus jau kitaip skamba. Mes ir Vokietijoje tarp lietuvių buvom Blusus, stovykloj taip ir į sąrašus įtraukė. Tik jei kas norėdavo pasijuokti, tai tyčia pasakydavo: Blusius.

Moters veido rimtumas ir tariamųjų žodžių skambėjimas Veronikai rodė, kad Blusienei tai didelis dalykas.

— Galėjot visiškai pakeisti pavardę. Lietuvoje daug kas pakeitė, nusimetė visas negražias, — prabilo Veronika.

— Lietuvoje, miela ponia, kitas buvo reikalas, — atgijo Blusienė. — Mes turėjom Lietuvoj dvarelį, tamsta, gražiais arkliais važinėjom, apylinkės žmonės susitikę nusiimdavo kepurę. Tada mes buvom ponai Blusevičiai, tamsta. Atsiprašau tamstą, gal nepatiks, dabar ponų nebėra, visi darbininkai, visiems tas pats jungas, bet mes buvom ponai. Dvarelis, jei tamsta pamatytum, išpirko ir tą pavardę. Jei važiavo, tai ponai Blusevičiai, ir niekas net nešyptelėdavo, tamsta.

— Ponai bajorai! — šyptelėjo Veronika.

— Ponai bajorai, tamsta, taip, tiesa, ponai bajorai.

— Gerai, ponai bajorai, — pakartojo Veronika ir pasisuko eiti. — Gerai.

— Tai aš tik tos malonės...

— Gerai, — pažadėjo Veronika ir to prašymo neužmiršo. Abu Blusiukai, Fabijonas ir Felicijonas, buvo gerai iškalę savo pavardę pagal motinos nurodymus. Tik vieną kartą jie patys ir pratarė tą pavardę — tą pirmąją dieną, kai Veronika susidarė sau mokinių sąrašą. Visus ji šaukė iš eilės, visi sakėsi vardus ir pavardes, ir tuo viskas pasibaigė. O kitais kartais jau vien tik Veronika tardavo tą jų pavardę, kai pašaukdavo Fabijoną ar Felicijoną atsakyti į kurį nors jos klausimą. Bet ji visada atsiminė motinos prašymą ir prisilaikė jo. Tegu jie sau būna Blusūs! Jeigu žmogus dėl to laimingesnis, tai Veronika klusniai vykdys motinos valią.

Klasėje, jeigu vaikai kada nors pratardavo Fabijono ar Felicijono pavardę, tai visi stengdavosi pakartoti ją su kieta galūne. Bet į kelintą savaitę pertraukos metu kartą pati Veronika pasuko į kiemą pasidairyti į saulę ir į debesėlius, kurie tarpais pridangsto ją. Vėjas draskėsi, ir Veronika paskubėjo uždaryti duris. Vaikai lakstė po kiemą, ir ji išgirdo, kai Kuzmos Vytautas šaukė:

— Blusiau, Blusiau, gaudyk, Blusiau!

Jei ne tas vėjas, ji būtų žvilgterėjusi, kurį gi Kuzmiukas ten šaukė, Fabijoną ar Felicijoną. Bet ir noras pasižiūrėti jai atėjo tik tada, kai durys jau buvo uždarytos. Iš pradžių dėl tų žodžių ji šyptelėjo. Šįkart ir jai atsitiko taip, kaip būna romanuose ir apsakymuose. Kai rašytojas patenka į sunkumus ir nebemoka susidoroti su savo veikėjais, tai leidžia jiems prie durų ar už lango pasiklausyti kaip tik tokiu metu, kada lyg tyčia kalbama tikrai kas nors reikšminga. Tai ir ji tik pravėrė duris, o ten kieme jau istorinis suokalbis vaikų lūpose! Jeigu kas nors turės atsakyti už tą suokalbį, tai tik ji, Veronika, tos suokalbininkų gaujelės generolas. Blusienė nugirs ir sakys, kad mokytoja netvarko vaikų ir nevykdo jos prašymo.

Taip svarstydama girdėtuosius žaidžiančių vaikų žodžius, ji grįžo prie durų, pravėrė jas ir įsiklausė. Vaikai dabar klegėjo daugeliu balsų. Atskirų žodžių ir vieno kurio nors balso ji negalėjo išskirti, dėl to paskubom uždarė duris. Toks pasiutęs tas vėjas, toks, kad, rodos, sudraskytų! O klubo šilimoje ji viena sau svarstė, ar čia sakyti Kuzmos Vytautui, ką ji girdėjo, ar nutylėti. Gal ten ne Vytautas šaukė, gal ji balso nepažino? O jei ne Vytautas, tai mokytoja bus neteisinga, jei ims bartis. Geriausia išeitis: pasakyti visai klasei pamokslėlį ir išaiškinti, kaip reikia tarti Fabijono ir Felicijono pavardę. Bet toks pamokslėlis būtų pavojingas. Vaikai tada gali pradėti tyčia klaidingai tarti Blusiukų pavardę. O šįkart Kuzmiukui gal netyčia išspruko, gal dėl to, kad jis vyresnis už kitus ir labiau už kitus įpratęs lietuviškai kalbėti. Jam, tur būt, liežuvis lūžta, kai reikia ištarti tokią kietą Blusiukų pavardės galūnę.

Veronika apsisprendė tylėti. Norėdama parodyti pavyzdį, kaip reikia tarti tą jautriąją pavardę, po pertraukos ji tyčia iššaukia vieną po kito abu brolius atsakinėti ir vis pabrėždama galūnės kietumą šaukdama akis ji laiko ties visa klase, bet jos auklėtiniai visi ramūs, net ir Vytautas Kuzma, kurį ji įtarė rėkojus kieme.

Užmiršti Veronika niekada neužmiršo to įvykio kieme, bet jis pamažu atvėso. Užmiršti ji negalėjo vien jau dėl to, kad Blusienė gi buvo prašiusi malonės prisilaikyti su ta pavarde, o Veronika pasižadėjo, davė žodį ir jautėsi atsakinga. O atvėsti buvo laiko. Atėjo žiema, ir vaikai pertraukų metu dažniau lakstydavo klubo viduj, o ne kieme, bet ji niekad negirdėjo, kad Kuzmiukas ar kuris kitas vaikas nusižengtų dėl tos jautriosios pavardės. Priešingai, kartą Kuzmiukas stovėjo arti jos ir teisingai šūktelėjo tą pavardę.

Ji negirdėdavo, ar nenusižengia kuris nors prieš nustatytąją tvarką, kai visi išsibeldžia į kiemą ir ten pradeda gaudynes. Veronika į kiemą dabar neidavo, nes jai šalta. Ateis pavasaris, saulė pradės labiau laižyti pečius, tai ir Veronika dažniau pastovinės kieme. Jai jau ir nusibodo viduj. Ji norėtų dažniau pabūti viena. O dabar užkalbins kurio vaiko tėvas ar motina, ir ji visą pertraukos laiką turi klausytis vis tų pačių kasdieniškų nuobodybių, kurios nuvargina. Vyrai tai bent stikliuką pasiūlo. Ne, Veronika ne gėrikė, bet jai maloniau sriūbtelėti gurkšnį, persimesti vienu kitu sakiniu ir apie stikliuką, pakalbėti net ir apie nieką, net be nieko aušinti burną, negu klausytis vis apie vaikus ir sunkų gyvenimą. Veronikos gyvenimas irgi sunkus, o vaikus ji mato lakstančius ir klasėj sėdinčius ir mėgsta pati susidaryti sau jų paveikslus.

Tačiau Veronika nesulaukė ramiai pavasario. Ji paskui gailėjosi, kad neapsisukdavo galvos šilta skarele, neužsimesdavo ant pečių savo išeiginio apsiausto ir neišeidavo net ir žiemos metu kartu su vaikais į kiemą. Būtų pastoviniavusi pašalėje net ir vėjuje ir šaltyje, jei būtų žinojusi, kad jos laukia tas nemalonumas.

Blusiukų ji nematė porą sekmadienių. Gal jie serga, gal nėra kas juos atveža. Veronika nė neįtarė, kad Blusiukų nebuvimas iai žada audrą. Tąkart jau ir saulė buvo daugiau įsidrąsinusi. Veronika pajuto tai atvažiuodama į klubą. Ji net sušilo, kol nuo autobuso sustojimo vietos atpluošė iki klubo. O ir pluošė ji su mintim pertraukos metu kartu su vaikais išeiti į kiemą ir saulėje pamokyti juos naujo lietuviško žaidimo. Bet koridoriaus prieblandoje stovėjo trys moterys. Ji iš tolo pasisveikino ir suko į klasę. Iš tų trijų ji pažinojo, rodos, tik Blusienę. Gal ir kitas kada nors matė, bet neįsidėmėjo jų veidų.

Blusienė išsiskyrė iš trejetuko ir artėjo į Veroniką.

— Mes norėjom pakalbėti, — tarė ji.

— Prašom, — atsakė Veronika.

— Mes visos trys, va, susitarėm ir atvažiavom ir norim rimtai pasikalbėti vieną kartą ant visados, kad nebekiltų jokių nesusipratimų, — kalbėjo Blusienė, kol Veronika dairėsi, kur čia visoms patogu būtų susėsti, kad niekas netrukdytų. Ji įkišo galvą į klasės kambarį — ten trinksėjo keli vaikai. Ji stabtelėjo ir pagalvojo apie kiemą, bet aišku, kad tokiam ore ir ten vaikai jau alasą kelia. Taip, ji girdi, jos ausį pasiekia vaikų šūkavimas. Tai Veronika pasigrįžo į tą kambarį priešais klasę. Jis buvo tuščias, ir pro didelį jo langą saulė toli buvo numetusi kvadratus geltonos šviesos.

— Eikim čia, — pasiūlė Veronika. — Ten prie lango, kur saulutės pilna. — Nors Blusienės pareikštasis noras rimtai kalbėti reiškė kažka negero, bet ji stengėsi būti linksma. — Šičia sėskimės — prieš saulutę bus linksmiau, — ir ji grįžtelėjo galvą į čia pat sustojusią Blusienę. Kitos dvi moterys stovėjo už Blusienės.

— Būkit pažįstamos, — tarė Blusienė. — Mokytoja, o čia ponia Sviestavičienė.

Veroniką staiga užplūdo Vaižganto „Pragiedrulių“ vaizdai. Tarp jos mokinių buvo Kazė Sviestavičiūtė, bet Veronikai, rodos, niekada ligi šiol nebuvo atėję į galvą susieti tą jos pavardę su „Pragiedrulių“ veikėjais. Dabar, matyt, viskas susiėjo į krūvą, kai pasirodė Blusienė su visa savo poniška kilme.

— Gal net Irena? — tiesdama ranką, paklausė Veronika. — Iš Santeklių? Iš Linksmynės?

— Ne, nuo Ramygalos, — atsakė Sviestavičienė. — Vanda Sviestavičienė. Mano Kazytė mokosi.

— Aš žinau, žinau. Tai nuo Ramygalos?

— Nuo Ramygalos mes.

— Sviesčiai-Sviestavičiai, Safandulų kniaziai iš Santeklių, Algirdas ir Irena... Atsiprašau, ponia. Aš nuklydau į knygas.

— O čia — Kmitienė, — pristatė kitą moterį Blusienė.

Sveikinantis su Kmitiene, Veronikai vos neišspruko Maironio „Čičinsko“ žodžiai „Šok, Kmita! Užkurk miestelį!“, bet ji susilaikė.

— Malonu, — pasakė ji. — Malonu susipažinti. Prašom sėstis, — kreipėsi ji į visas ir dar permetė sau galvoje, kas gi atveždavo Kmitų ir Sviestavičių vaikus. Rodos, kad tų moterų ji nėra mačiusi. O gal Kmitienė ir matyta? Sviestavičiūtę, dabar ji atsimena, atveždavo toks paaugesnis ramus berniukas.

Kai jau visos sėdėjo, tada Blusienė prabilo.

— Aš buvau mokytoją prašiusi... Gražiai prašiau, išaiškinau, sakiau, kaip yra.

— Atsimenu, — tarė Veronika. — Sakėte, prašėte, ir aš šventai laikaus.

— Tamsta laikais, bet vaikai nepripažįsta mano berniukams teisės ramiai gyventi.

— Ką gi jie daro? — paklausė Veronika, nors anas šūktelėjimas kieme dabar atgijo visu aiškumu. Ji klausė tik dėl to, kad netylėtų. Reikia apsimesti.

— Tą ir daro, ponia Šventariene. Aš vienaip prašiau, o jie kitaip daro. Manote, kad man malonu? Be to, kai jau kartą taip gražiai prašiau tamstą, tai tikėjaus, kad taip ir bus.

Veronika nepajėgė tuoj pat sumesti, kaip ji dabar turėtų pasielgti. Ji norėjo laimėti laiko, apsvarstyti ir tada spręsti.

— Man ir nebeaišku, — pradėjo ji: — ar ir tamstos ir tamstos vaikučius kas nors pravardžiuoja, — kryptelėjo ji į Kmitienę ir Sviestavičienę.

— Ne, tik mano.

— Ak, tai tamstos visos trys šiandien savo vaikučius atlydėjot ir čia susitikot. Aš ir nesupratau. Tai gal mes dvi tada ir kalbėsimės, be jokių liudininkų. Dalykai nemalonūs, tai geriau, kai nėra liudininkų.

— Aš noriu liudininkų! — atkirto Blusienė.

— Nori?

— Taip, noriu. Aš tyčia paprašiau ponias padėti man. Čia kažkas negera dedasi, ir negalima apsileisti. Mes čia sudarėm tokį komitetą ir atėjom su savo reikalavimais. Arba tie rupūžiukai tutyla, kad būtų šventa, arba mes, arba jūs... — karštėjo Blusienė.

— Arba mes arba jūs ką, ponia, mes arba jūs?

Blusienę dar labiau sutrikdė Veronikos klausimas. Ji apmetė akimis abi tas kitas moteris.

— Jūs sakykit, — paragino ji. — Aš jau savo pasakiau. Dabar jūs...

— Nėra čia daug kas sakyti. Tai kaip susitarėm, kaip tamsta sakei: arba mes, arba jūs. Mano Stepukas, va, užaugs, aš jam ūkį jau užrašiau. Jeigu aš negrįšiu, tai jis grįš, jis bus poniukas, ir visi turi gerbti. Ponas Kmita buvo, ponas Kmita bus.

— Ponas Kmita, ponas Sviestavičius, ponai Blusevičiai, — įsiterpė Blusienė. — Dabar mes beteisiai, gera kokiam nors chamui Kuzmai juoktis. Bet mes turim tokią pat teisę, kaip ir visi.

— Taip, ponia, taip, turit teisę, — įsiterpė Veronika. — Man tik neaišku, kokią teisę.

— Teisę reikalauti, — atsakė Blusienė. — Arba nebesikartos tokie pravardžiavimaisi, arba mes vaikus atsiimam, arba, — ir ji suėmė Veronikos ranką, — tamsta atskirai mokyk mūsų vaikus.

— Ne, šito tai aš negalėsiu padaryti, — atsakė Veronika. — Aš neturiu tiek daug laiko. Man, ponia, reikia dar ir duonytę užsidirbti. Aš, matote, ne ponia, neturėjau dvaro, niekam jo neužrašiau...

— Mes suprantam, mes suprantam, — paskubėjo Sviestavičienė. — Mes labai gerai suprantam, — ir Veronika ilgėliau žiūrėjo į jos veidą. Ką ji supranta? Ar kad Veronika Šventarienė neturėjo dvaro, ar kad ji nemokys atskirai tų kelių vaikų? Patylėjusi ji kreipėsi į Blusienę.

— Gerai, tvarkysim reikalą. Tikėkimės, kad viskas baigsis geruoju. Gal ponia pasakysi man, katras gi tamstos sūnelius pravardžiuoja?

— Kuzmos Vytautas!

— Na, matai, koks pasileidėlis, — patylėjusi atsakė Veronika. — Tvarkysim, ponios. O dabar skubu į pamoką.

Pamokos tądien jai nesisekė, nes ji nepajėgė atitrūkti nuo pokalbio su moterimis. Ji nuolat dirsčiojo į tą kaltąjį Vytautą ir Blusiukus. Kuzmiuko veidas nerodė, kad jis jaustų kokį nors nerimą. Dėl to Veronika nutarė kalbėtis ne su juo, o su jo tėvu, kurį ji matė slankinėjant apie baro duris. Gal iš tiesų vaikas nemoka laužyti liežuvio. Pasakys vaikui, tai tasai įsikals sau į galvą ir dar tyčia pradės.

Ji tas mintis ginė šalin visa jėga. Šalin, šalin! Bus laiko po pamokų ir su Kuzma pakalbėti ir su moterimis, jei tos dar norėtų. Bet su grįžimu į moteris suplaukė jai į galvą jų pavardžių tapatumas su literatūriniais herojais. Ji dabar gailisi, kad nepaklausė iš kur gi tas Kmita, kurio Steponėlis sėdi klasėje priešais ją. Ar ne iš Čičinsko puikaus dvaro, kur nuo Mitriūnų ir Lenčių suvažiuodavo daug bajorų? Ten Kmita buvo klusnus tijūnas, vykdęs pono valią. Ši Steponėlio motina Kmitienė tūravoja Blusienei. O gyvoji Sviestavičienė niekaip neatitinka vaižgantiško įvaizdžio. Ši kresna, mažutėlė ir dar stora bobelė. Ana iš Santeklių turėjo būti aukšta, dailiai nuaugusi, bent Veronikos vaizduotėje ji tokia. O ta gyvoji dar ir nuo Ramygalos, kur, sako, žmonės važiuoja ožkų pirkti. Kodėl ožkų? Veronika nežinojo.

Su savo mokiniais pabaigai ji sudainavo „Išėjo tėvelis į mišką“ ir pasuko koridoriun. Visos trys moterys stoviniavo vienoj krūvoj. Blusienė sugavo jos žvilgsnį ir nusišypsojo. Bet Veronika dairėsi Kuzmos. Jis su pirmininku Grigoniu atkalbėjo iš to paties kambario, kuriame Veronika prieš pamoką sėdėjo su moterimis.

— Turiu kalbos, — pasisveikinusi tarė Veronika.

— Ar su manim? — paklausė Kuzma. Veronika matė, kad moterys, susistūmusios prie durų, seka ją. Ji pakvietė Kuzmą į klasę.

— Bėda, tamsta, — pradėjo ji klasėje. — Toia bėda, kad nereikėtų nė kalbėti. Tamstos Vytautas pravardžiuoja Blusių vaikus.

— Negali būti! Netikiu.

— Aš pati girdėjau. Dabar jau turiu skundą.

— Mokom vaikus iš pat mažens, ponia. Gražiuoju ir piktuoju, kaip tas sako, *ir su pyragu ir su botagu*, ir diržą paimam, jei nepaklauso. Ligi šiol mūsų vaikais niekas nesiskundžia. Argi jau būtų pasileidęs tas mano Vytautas? Aš tuoj, pašauksiu, akyse viską padarysim, jei kaltas, tai ir ausį nusuksim, o namie dar pridėsiu, kad atsimintų.

— Ne, ne, nešaukit, nereikia, — paskubėjo Veronika. — Aš norėjau tik su tamsta išsiaiškinti. Manau, kad tiek ir užteks, — ir ji pasakė, dėl ko skundžiasi Blusienė.

— Net širdis atsigavo, net lengviau, — išklausęs ir atsidusęs tarė Kuzma. — O dabar pasakyk tamsta, argi jie ne Blusiai?

— Blusiai, — atsakė Veronika.

— Jeigu Blusiai, tai ko jie nori? Argi aš bausiu savo vaiką vien dėl to, kad jie Blusiai? Jeigu jie būtų ne Blusiai, tai aš žinočiau. Mano tėvas Blusiaus tėvo ir to sūnaus arklius kaustydavo ir kitokius kalvės darbus jiems atlikdavo. Žinau, nuluptą ir šitą pažinčiau. Nekokie žmonės buvo, nekokie ir yra. Aš tamstai čia visko neišpasakosiu, jaučio odos reikėtų viskam surašyti. Bet kad Blusiai, tai tikras dalykas. Kaip gi aš juos turėčiau vadinti? Ar Blusevičiais? Dabar jie pasikeitė, jau Blusiai.

Ką dabar jam sakyti?

— Tegu būna Blusiai, o mums liežuvis nenulūš, jei truputį pasuksim į šalį. Mane prašė moteriškė, aš pažadėjau.

— O vis tiek Blusiai, — atsakė Kuzma, ir Veronika pakilo išeiti. Jai atrodė, kad nebėra prasmės tęsti kalbos. Ką norėjo, tai pasakė, ir jei Kuzmai užteks geros valios, tai ir jo sūnus išmoks tinkamai ištarti tą nelaimingą pavardę.

Koridoriuje dar tebestoviniavo moterys ir gaudė Veronikos žvilgsnį. Bet kai Kuzma nužingsniavo į baro kambarį, tai jos susišaukė savo vaikus ir iškalbėjo į gatvę. Veronika laukė, kol jos išeis. Ji jautė savo nepasisekimą ir nenorėjo, kad Blusienė dar pristotų. Laukdama nuskubėjo į kiemo duris — tegu tos moterys galvoja, kad ji užimta ir kažko ieško. Grįžusi ji vis taip pat paskubom įsmuko į klasės kambarį. Tuomet moterys jau baigė raginti vaikus pro duris.

Ligi pat namų Veronika neaprimo. Savo darbu mokykloje ji buvo patenkinta. Su pabėgimu iš savo krašto jai nutrūko visa praeitis — dingo ta jaunų veidų gausybė iš akių ir nebegirdėti linksmo klegėjimo jau keletas metų. Šičia ji surado atšvaitą anų daugelio metų. O ar dabar čia būtina, kad subėgtų trejetas aikštingų bobų ir atimtų jai tą malonumą? Blusius, Blusius! Jeigu nepatinka Blusius, tai nusimesk tą negražią išnarą, apsisiausk švariu drabužiu ir būsi nebeatpažįstamas, tartum naujai gimęs. Tai kodėl gi Blusiai šitaip nepadaro? Jie Vokietijoje galėjo persikrikštyti į bet kokį vabalėlį, net į Dievo Karvutę. Nė šuo nebūtų sulojęs dėl tokio pakeitimo. Galėjo paprašyti stovyklos komitetą, tas brūkštelėtų pažymėjimą, ir Blusius gal sužydėtų Diemedžiu ar nuo tos dienos nešiotųsi su savim garsaus kunigaikščio Šarūno pavardę. Kodėl gi Blusius anuomet šito nepadarė, o dabar susiperdusi boba laksto paskui savo Blusiukus su reikalavimais ir kabinėjasi kitiems į skvernus. Dar net kitas dvi prikalbino — įsteigė poniška draugijėlę. Atsirado, matai, plikbajoriški filomatai-filaretai!

Veronika ieškojo atsakymo. Kodėl gi Blusius ne Diemedis, ne Šarūnas, ne Dievo Karvutė? Matyt, jis nori išsiskirti ir pasilikti dar ponu bajoru. Prosenelis, senelis ir tėvas buvo Blusevičiai ir tik sūnus mužikišku kirviu apsikapojo savo pavardę, kad būtų panašesnis į šalia jo gyvenusį ūkininką Kūlį ar Rugį ar kalvį Kuzmą, kurie naujaisiais laikais, tur būt, stipresni jautėsi už ruginiais šiaudais savo karves šeriančius Blusevičius ir Sviestavičius.

Namie Veronikai nelindo vakarienė. Nesėkminga buvo diena. Ji kaltino ne tik moteris, o ypač Blusienę, bet ir Kuzmą, kad jis toks atšakus, ir jo sūnų Vytautą. Jie čia, matyt, irgi yra prikišę savo nagus į tą erzelį. Bet ji nusistatė išsijungti iš tos bajoriškos istorijos. Tegu sau visi pasikaria ant to paties medžio šakų ir dar kad vienam virvės gale kabotų trys bobos, o kitam — užsispyrėlis Kuzma!

Kitą sekmadienį Veronika jau buvo užmiršusi tą linkėjimą pasikarti, ir pamokose viskas praėjo, kaip sviestu patepta. Pertraukos metu ji kelis kartus ėjo į kiemą pasiklausyti vaikų alasingo klegėjimo, bet nieko neišgirdo. Dar kitą sekmadienį ji važiavo ypač linksma. Matyt, aprimo viskas. Bet šįkart nepasirodė nė vienas Blusiukų. Ji laukė. Gal po pertraukos bus, gal autobusas per vėlai atvažiavo, kai sekmadieniais jie rečiau vaikščioja. Tačiau pertraukos metu koridoriuje jos laukė pirmininkas Grigonis.

— Dabar tik išleidau ponią Blusienę, — pasisveikinęs pradėjo jis.

— Ar vaikai serga?

— Ne, vaikai sveiki. O ji atbėgo pas mane skųstis dėl tos pavardės. Reikia ką nors daryti. Jos du vaikai, Sviestavičių vienas, Kmitų vienas. Aš nežinau... *Jei visi nebeateis... Gal išmesti Kuzmos Vytautą?* Geriau keturi, negu tas vienas. Reikia prisitaikyti prie žmonių. Tikra bėda!

— Ką gi jis, pirmininke, padarė, tas Vytautas? — paklausė Veronika.

— Blusiukai ir Blusiukai...

— Jie ir yra Blusiukai, tamsta. O kas gi jie yra? — paskubom išbėrė Veronika ir tuoj pat prisiminė, kad tai yra Kuzmos žodžiai ir pažiūra.

— Gal tamsta juos pamokytum atskirai? Suprantu, tamstai reikėtų daugiau laiko sugaišti.

— Atsirado, matai, ponai bajorai! — su pykčiu paskubėjo Veronika.

— Na, dėl bajorų, ponia, tai ir aš kaip ir bajoras, — atsakė Grigonis. — Mano tėvas dar mėgdavo lenkiškai pašnekėti. Visoj parapijoj vienas toks buvo, kaip tamsta sakai, ponas bajoras.

— Negali būti!

— Tikrai, ponia.

— Aš tikiu, tikiu, pone pirmininke. Nežinojau, bet tikiu. O stebiuos aš tik tuo, kad į šitą miestą susirinko tiek daug Lietuvos ponų bajorų. Žiūrėk, jau keturis pažįstu. Galima būtų steigti atskirą respubliką.

— Ne, mes respublikos nenorim, ponia. Aš sakau, kaip yra. Be to, noriu ponią pataisyti: Kumetos ir Sviestavičiai nėra jokie bajorai. Tokiais jie ir nesineša. Blusienė, matyt, prikalbėjo savo kaimynes, tai ir laikosi dabar visos. Bet atskiros respublikos mes tikrai nenorim. O gal kartais Blusienė ir norėtų, – šyptelėjo jis.

— Bet norėtumėt atskirą mokyklą turėti! Ne, aš neturiu laiko atskirai mokyti kiekvieną vaiką, — ir ji apsigrįžo ir nuskubėjo į klasę. Paskutinis kartas! Gal ji turėjo pasakyti Grigoniui jau dabar, kad reikalas baigtas, ir važiuoti sau namo? Bet argi ji bėgs iš klasės ir gaudys Grigonį? Suspės po pamokos pasimatyti ir pasakyti. Bet pamoka jos tikrai bus paskutinė.

Stengdamasi susikaupti, Veronika niekur nesutriko. Ji klausinėjo vaikus ir aiškino jiems, o tuo pat *metu akimis sekė veidus, tartum norėdama susirinkti* visų atvaizdus ir išsinešti su savim, kad paskui atsimintų, kaip kuris atrodė. Gal kada nors gyvenime ji susitiks juos, tegu ir ne visus, bet jau ištįsusius ir nebe tais smulkučiais veidukais, gal jau suaugusius moteris ir vyrus. Pratars jie savo pavardes, o Veronika tuomet ištrauks iš savo atminties gilumų senuosius, vaikiškus jų atvaizdus ir palygins. Va, koks tu buvai anuomet, vaikeliuk!

Baigdama pamoką, ji pasakė:

— Aš daugiau jau nebemokysiu jūsų, — pasakiusi atsisveikino, liepė pasėdėti ir palaukti pirmininko Grigonio, kuris nurodys, kada susirinkti.

— Paleisk, tamsta, juos atostogų, — paprašė Grigonis, o paskui jiedu susėdo abu prie staliuko, atokiau nuo kitų žmonių, ir iš naujo pradėjo kalbą. Ką gi, Dieve, padarysi su tom bobom? Perdegs viskas ir pasibaigs. Reikia tik truputėlio kantrybės, ponia, sakė jis, ir visi ponai bajorai aprims. Grįžkit rudenį, grįžkit, ponia, miela ponia, sakė jis. Kad pasikalbėjimas nuoširdžiau eitų, pirmininkas Grigonis atnešė Veronikai stikliuką saldaus gėrimo ir dar sėsdamasis pagyrė savo pirkinį.

— Žiūrėsim rudenį, — pasakė Veronika, kai jai nusibodo ginčas ir pirmininko įtikinėjimai. Bet ji išėjo nutarusi nebegrįžti. Ateisi, ir vėl prasidės bobų lakstymas ir skundai. Net ir taip nutarusi, ji vis dėlto autobuse susigraudino. Ašaros, girdi, byra! Ko gi dabar tos ašaros? Ar jai gaila tų sekmadienių, kai jos valioj būdavo šitiek vaikų? O gal Grigonio atneštasis saldaus gėrimo stikliukas dabar sugraudino *ją? Stikliuką ji išgėrė iki dugno. O gal jai pagailo* pirmininko Grigonio? Šitaip jis nuoširdžiai kalbėjo, tarpais net užsirydamas savo žodžiais, kad, rodos, imtum ir atiduotum žmogui širdį, kaip ir jis tau.

(Europos lietuvis)

toronto

MIRĖ J. NOVOGRODSKIS

Balandžio 7 d. po nesėkmingos skilvio operacijos ir trijų mėnesių sunkios ligos Toronte mirė Jonas Novogrodskas. Toronto lietuviai neteko veiklaus bendruomenės nario, švelnaus žmogaus ir gero lietuvio.

Velionis gimė 1902 m. Žaiginio kaime, Šiluvos valsčiuje. Jo tėvai, sunkių ekonominių sąlygų spaudžiami, prieš pat pirmąjį pasaulinį karą išvyko į Ameriką. Jonas su dviem broliais buvo paliktas pas senelę. Tėvai galvojo visus juos greitai į Ameriką pasiimti, bet likimas lėmė kitaip.

Nelauktai kilęs pasaulinis karas nutraukė tarp Lietuvos ir Amerikos ryšius ir Jonui bei jo broliams teko žemės ūkio darbininkų likimas. Jonui tas likimas tikrai buvo sunkus, nes jis buvo smulkaus sudėjimo ir menkos sveikatos. Tačiau Jono valia, pasiryžimas ir darbštumas buvo dideli: ir sunkų našlaičio vargą nešdamas, jis užbaigė ne tik Šiluvos pradžios mokyklą, bet ir Žaiginio dviklasę. Tais laikais, kai Lietuvoje raštingų žmonių buvo maža, tas Jono atsiekimas buvo labai svarbus. Kai 1923 metais Jonas buvo pašauktas į nepriklausomos Lietuvos kariuomenę, jis dirbo karo ligoninės raštinėje ir duoną pelnė su plunksna.

Baigęs privalomą kariuomenės tarnybą, Jonas dairėsi plunksnos darbo, bet brolio kūrėjo-savanorio pakviestas nuvyko padėti jam kurtis žemės reformos metu gautame ūkyje. Ten jis liuoslaikiu ieškojo progos lavintis ir aktyviai dalyvavo Kultūros būrelyje.

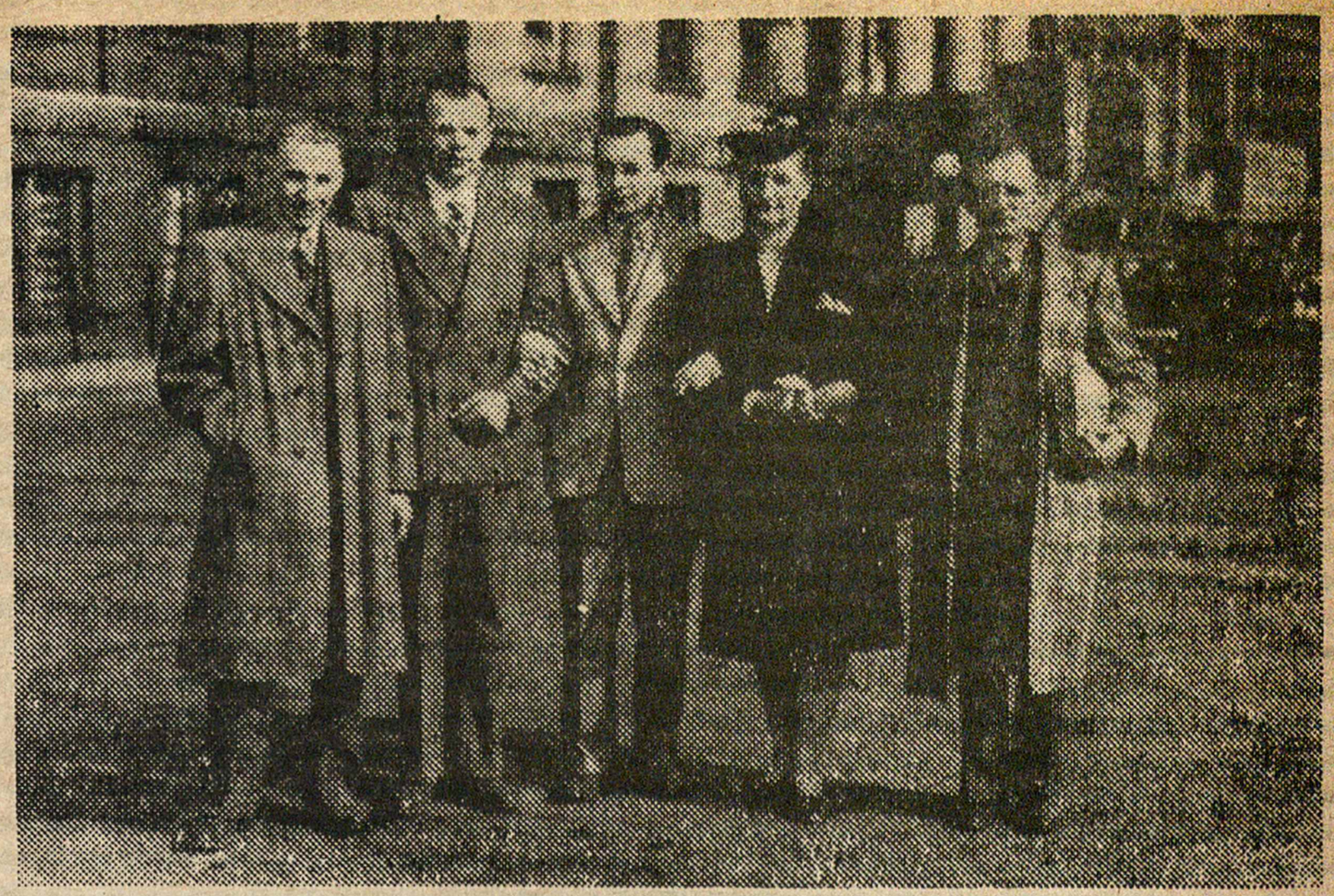

Velionis Jonas Novogrodskis (kraštinis dešinėje) su savo bičiuliais. Toliau: O. Indrelienė, p. Peseckas, A. Frenzelis, V. Dagilis

Jį ypač domino socialiniai klausimai ir tuometinė sunki žemės ūkio darbininkų būklė. Jau prieš eidamas į kariuomenę jis susitiko su socialistais, susipažino su jų idėjomis ir aktyviai dalyvavo socialistinio jaunimo organizacijoje "Žiežirba". Dabar jis įstojo į socialdemokratų eiles ir jų tarpe norėjo pagerinti vargstančių žemės ūkio darbininkų būklę. 1926 metais Jonas jau kandidatu į Lietuvos Seimą socialdemokratų sąraše.

Tačiau jo ir jo bendraminčių veikla nepatiko to meto valdančiai visuomenės daliai, o ypač jos pareigūnams. Tais laikais Lietuvoje socialistinės pažiūros buvo neįprastos, neaiškios ir primenančios nusikaltimą. Vien žodis "socialistas" ar "cicilikas" buvo tarsi nepadorus ir beveik prilygo keiksmažodžiams.

Nors Lietuvos socialdemokratai pirmieji iš Lietuvos politinių partijų į savo tikslus įrašė Lietuvos nepriklausomybę, o jų pirmininkas Steponas Kairys buvo tas asmuo, kurs savo ranka buvo surašęs 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybės aktą, tačiau valdantieji sluoksniai į socialdemokratus žiūrėjo kaip į priešvalstybinį gaivalą.

Dėl to Jonas ir jo bendraminčiai daugiau ar mažiau atatinkamų valdžios pareigūnų buvo persekiojami. 1927 m. Jonas buvo apie metus kalintas, tardant smarkiai muštas ir kariuomenės teismo nubaustas 8 metus kalėti, tačiau Vyriausio tribunolo buvo išteisintas.

Paleistam iš kalėjimo Jonui policija nedavė ramybės. Neoficialiai atatinkamų pareigūnų buvo pasiūlyta iš Lietuvos išvažiuoti, o neišvažiavus grasinta uždaryti Varnių stovykloje. Dėl to 1929 m. Jonas išvyksta į Kanadą. Pirmoji apsistojimo vieta Kanadoje buvo Winipegas.

Gyvenimo pradžia Kanadoje Jonui sunki, nes jis pateko į Kanadą tada, kai ekonominė krizė apgaubė visą pasaulį. Jonui teko dirbti sunkius miško ir kelių tiesimo darbus už skurdų atlyginimą. Tačiau jis ir šiuo atveju nepalūžo: po sunkių darbų jis rado malonumo aktyviai dirbti Winipego lietuvių pašalpinėj ir kultūros draugijose. Jis rado laiko skaityti Amerikos lietuvių ir nepriklausomos Lietuvos spaudą, ją platinti ir joje bendradarbiauti. Naujienų ir Keleivio jis buvo nuolatinis bendradarbis.

1939 m. Jonas persikėlė į Torontą. Čia rado daugiau lietuvių ir daugiau visuomeninio darbo. Jis tuojau įsijungė į socialdemokratų kuopą ir dažniausia buvo jos valdyboje. Kai Lietuva Sovietų Sąjungos buvo okupuota ir Kanados lietuviai suskilo į okupacijos pritarėjus ir pasmerkėjus, Jonas tvirtai ir neabejodamas stojo tų pusėn, kurie nepriklausomos Lietuvos valstybės netekimą skaitė didžiausia lietuvių tautos nelaime.

Tuo metu Jonas įsijungė į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje eiles, kad

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
6½% už 1 m. term. dep.	8½% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais	9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.

Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6½%
už vienų metų terminuotus indėlius	7%
ir virš $10.000 · 3 metams	7½%

Duodame:

asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.200.000

Londono Baltijos vadovai D. ir M. Chainauskai

senoje patriotinėje lietuvių organizacijoje dalyvautų kovoje prieš Lietuvos okupantą.

Dar prieš pasirodant Kanadoje pirmiesiems Lietuvos karo pabėgėliams, Jonas užmezgė ryšius su Vokietijoje gyvenančiais nuo sovietų okupacijos pabėgusiais lietuviais ir kai kuriems jų padeda atvykti į Kanadą. Kanadon atvykusius pabėgėlius lietuvius jis nuoširdžiai sutinka, jiems kiek gali gelbsti ir kviečia į organizacinį darbą.

Greitai Jonas įsijungia į bendra darbą su politinės lietuvių emigracijos ateiviais ir su jais kartu dirba naujose organizacijose: Lietuvių Bendruomenėje, Lietuvių Namuose, Paramoje.

Tie, kurie dalyvavo organizacijų darbe, Joną Novogrodską pažino, kaip labai tvirtai ginantį savo pažiūras, bet ginantį taip švelniai, kad niekam nebūtų progos įsižeisti ar užsigauti. Už tą jo būdo ypatybę jis buvo mėgiamas ir gerbiamas naujų ir senų ateivių. Naujų ateivių tarpe jis sutiko ir Lidiją, su kuria sukūrė pavyzdingą lietuvišką šeimą ir išaugino lietuviškai nusiteikusius sūnų ir dukrą.

Gaila, kad Jonui teko atsiskirti su šiuo pasauliu, kai didieji vargai buvo išvargti, kai galėjo pasidžiaugti darbo vaisiais. Gaila, kad negausi lietuvių tauta per anksti neteko darbštaus, doro ir švelnaus savo nario.

Jonas Novogrodskis palaidotas 1971 m. balandžio 10 d. Toronto lietuviškose kapinėse. V. R.

hamilton

ŠAUKIAMAS POSĖDIS

Hamiltono Liet. Bendruomenės valdybos ir organizacijų atstovų posėdis šaukiamas gegužės 6 d., 7 val. vak., Aušros Vartų parapijos salėje.

Posėdyje kviečiami dalyvauti visi Hamiltono lietuviškų organizacijų pirmininkai arba jų įgalioti atstovai.

Taip pat kviečiami dalyvauti ir Hamiltone gyvenantieji naujai išrinkti KLB Krašto tarybos nariai.

MOKSLO METAI

Vysk. Valančiaus šeštad. pradž. mokykloje mokslo metai užbaigiami šitaip:

Gegužės 1 d. užbaigiamos pamokos mokyklos patalpose, gegužės 8 d., šeštadienį 9,30 val., Aušros Vartų bažnyčioje pamaldos, o po jų Jaunimo Centre užbaigimo aktas.

Visi mokiniai prie bažnyčios susirenka 15 minučių anksčiau.

Pamaldose ir užbaigimo akte kviečiami dalyvauti visi tėveliai ir svečiai.

Tėvai, kurie dar nėra sumokėję mokyklos išlaikymo mokesčio — prašomi sumokėti.

tillsonburg

MOTINOS MINĖJIMAS

KLB Rodney apylinkės valdyba rengia Motinos dienos minėjimą gegužės mėn. 2 d., 4 val. p.p. Rodney miestelio salėje. Paskaitai pakviesta Hamiltono Aukuro vadovė E. Kudabienė, o programai išpildyti — jos vadovaujami vaidintojai su Balio Sruogos pjese "Dobilėlis penkialapis". Programoje taip pat dalyvauja ir vietos šeštadieninės Dr. V. Kudirkos mokyklos mokiniai. Mokykla baigia savo mokslo metus.

Rengėjai kviečia visus artimesnių apylinkių, kaip Londono, Delhi, lietuvius atvykti į šį minėjimą. Po minėjimo bus bendros vaišės.

st.catharines

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS

Niagaros pusiasalio Žalgirio v-ja kovo 14 d. gražiai paminėjo šv. Kazimierą. Paskaitėlę skaitė Vaidilutė Šetikaitė. Programą atliko skautės, vadovaujamos N. Gverzdytės. Buvo montažas, dainos, eilėraščiai. Publika nepagailėjo plojimų.

Po iškilmingos dalies sekė Kaziuko mugė. Ją parėmė skautų tėvai ir rėmėjai. Skautės vikriai sukosi prie stalų, pardavinėdamos skanumynus.

Ta proga Paulė ir Jonas Skeivelai paaukojo 20 dol. skautų reikalams. Tokio nuoširdumo iš P. ir J. Skeivelų skautai susilaukia gana dažnai. Be-

(keliama į 14 psl.)

J. I.B. vaistai, patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV ir Europoje, ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 procentų garantuotai, J. I. B. vartodamas 8 uncijas 16 savaičių, nebūsi nei plikas, nei žilas.

Užsakymus su $6.00 money orderiu siųsti:
JIB Laboratorija, 2498 Daugall Ave., Windsor, Ont.

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LaSALLE
***
TEL. 366-7281
***
- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

(Lietuviams nuolaida)
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius
366-0330
140 - 2e AVENUE LASALLE
- Sildymo ir vandentiekio taisymas ir nauji įrengimai.
- Vandens šildymui tankų pardavimas ir įrengimas.
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas.
- Visi įkainavimai neapmokami.

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.
547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203
- TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.
- ESAME SPECIALISTAI MOTORINIU ROGIŲ

SAV. G. DESROCHERS

TEXACO
MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)
POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883
ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175
- Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.
7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

st.catharines

(atkelta iš 13 psl.)

veik nė vienas skautų parengimas neapsieina be jų talkininkavimo. Juos dažnai matai padedant prie loterijos, bufete ar prie bilietų. O Jonas Skeivelas daug kartų yra buvęs skautų rėmėjų valdyboje. Tai reto prisirišimo asmenys prie skautiško jaunimo. Yra ir daugiau žmonių, kurie nuoširdžiai remia skautus ir niekad neatsisako padėti.

Kaziuko mugė praėjo su dideliu pasisekimu. Visi patenkinti, privalgę virtinių, kugelio, balandėlių ir kitų skanumynų, skirstėsi namo.

Dr. E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal,
Tel.: 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST – SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E., Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

montreal

BALTIJOS
LOTERIJA

Vietoje parengimo Baltijos stovyklavietės vadovybė šiemet daro didelę loteriją, kurios traukimas įvyks ateinantį sekmadienį, tuojau po 11 val. pamaldų. Norintieji dar galės nusipirkti bilietų.

Loterijai savo kūrinius padovanojo Montrealio dailininkai D. Aneliūnaitė, P. Baltuonis, R. Bukauskas, V. Remeika, O. Šablauskienė, J. Šiaučiulis, A. Vazalinskas, G. Vazalinskas ir A. Zubienė. Jiems priklauso didelė Baltijos padėka.

Zigmas Lapinas

GINTARO
VIEŠNAGĖ

Jau antrą kartą Gintaras yra kviečiamas išpildyti programą Londono apylinkės lietuviams.

Baltijos metinio vakaro proga, balandžio 17 d. koncertas įvyko Centennial Hall, viename iš gražiausių pastatų Londone. Nors Gintaro ansamblis jau ir yra pažįstamas londoniečiams, tačiau didžiulė salė buvo pilna. Koncertas, vadovaujamas mums visiems žinomo Zigmo Lapino, buvo šiltai priimtas. Po koncerto ansamblio šokių vadovei Hildai Lapinienei ir vokalinės dalies vadovei Inai Kličienei buvo įteiktos gėlės.

Londono ir apylinkės lietuvių bendravimu galima gėrėtis. Salėje matėsi svečių, atvykusių iš Sarnijos, Toronto, Delhio, Rodnio, Sudburio ir net iš dar tolimesnių vietovių.

Jaunieji Baltijos ansamblio nariai aktyviai dalyvavo organizaciniuose reikaluose, nesigailėdami nei savo darbo, nei laiko. Negausūs Londono lietuviai parūpino visiems montrealiečiams nakvynę ir juos nuoširdžiai globojo. Tas visas organizacinis ir koordinacijos darbas nebūtų buvęs atliktas be nenuilstamų pastangų Miro ir Danos Chainauskų. pp

VIEŠĖJO
CHICAGOJE

Chicagoje pas dukterį ir žentą L. ir K. Leipus viešėjo M. Šulmistras su žmona.

LANKĖSI
VOKIETIJOJE

Ona Lapėnaitienė su jauniausiuoju savo sūnumi Deiviu lankėsi pas savo motiną Vokietijoje.

SVEIKSTA
P. MORKŪNAS

Po aštunto širdies priepuolio Petras Morkūnas sveiksta ir gydosi namuose. Kurį laiką gulėjo Žydų ligoninėje.

P. Morkūnas Vilniuje buvo statybos tresto direktoriumi.

AUKOS
MOKYKLAI

Montrealio lituanistinės mokyklos tėvų komitetas dėkodamas skelbia tolimesnį sąrašą aukotojų, kurie atsiliepė į mokyklos mokinių, tėvų ir mokytojų prašymą mokyklą paremti medžiagiškai. Dosnios tautiečių aukos teikia vilčių, kad medžiaginės kliūtys bus įveiktos ir mokykla su pasitikėjimu galės žvelgti į naujuosius mokslo metus.

Montrealio lituanistinei mokyklai 24 dol. aukojo G. Gedvilienė, po 10 dol. — A. Danaitis, V. Kerbelis, E. Stehr, K. Gudžiūnas, M. J. Adomaičiai, J. Zabiela, A. Vazalinskas, J. Jurėnas, Kisielius, A. Drevinskienė, J. Baltuonienė, J. Dalmantas, D. Linkolnas, 8 dol. — J. Blauzdžiūnienė, po 5 dol. — O. Drouilly, J. Šiugždinis, J. Bulota, C. Januškevičius, I. Reicholds, L. Gedvilaitė, K. Šimkus, po 3 dol. — E. Tarasowa, J. Pakulis, 2 dol. — A. Keblys.

RENKASI
SKOLINTOJAI

Ateinantį šeštadienį, gegužės 1 d., 7 val. vak., klubo patalpose vyksta Vytauto klubo skolintojų — "trustees" — susirinkimas.

SANTAUPAS
Į LITĄ

Litas dabar moka už santaupas 30-50 nuoš. daugiau kaip bankai ir "Trust" kompanijos. Geriausias laikas santaupoms į Litą perkelti yra gegužės mėnesio pirmosios dešimt dienų. Mat, bankai palūkanas prirašo balandžio 30 d., o Litas už visas sumas, įdėtas į einamąsias sąskaitas iki gegužės mėn. 10 d., palūkanas skaičiuoja už pil-

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

ną ketvirtį, tai yra, nuo gegužės 1 d.

Prekybininkams Litas turi atspausdinęs didesnio formato čekius su šaknelėmis. Kadangi Litas nieko neskaito už išrašytus čekius ir dar moka 5 nuoš. palūkanų, tai lietuviams prekybininkams patartina susidomėti Lito einamomis sąskaitomis (current accounts).

Pavasaris — automobilių ir namų pirkimo laikas. Litas duoda paskolas automobiliams pirkti iš 8,5 nuoš. ir nekiln. turto paskolas iš 8,75 nuoš. įskaitant gyvybės apdraudą. Pr. R.

IŠ WELLANDO

Wellandiškė Ald. Kutkienė viešėjo pas Girdžius La Sallėje.

Viešnia lankėsi pas savo tetą Anelę Vasiliauskaitę, kuri serga ir yra globojama NPM seselių namuose.

RINKIMŲ REZULTATAI

Montrealio lietuviai balandžio 25 d. rinko savo atstovus į KLB Krašto tarybą ir KLB Montrealio Seimelį.

Į Kr. tarybą montrealiečiai išrinko: H. Nagį, P. Lukoševičių, P. Rudinską, L. Giriūną, Z. Piečaitienę, R. Staškevičiūtę, D. Kerbelytę, kun. L. Zarembą, J. Šiaučiulį ir Vyt. Ptašinską.

Į Montrealio Seimelį buvo išrinkti:

S. Piečaitienė, J. Adomaitis, R. Bulota, J. Šiaučiulis, D. Kerbelytė, G. Kudžmienė, A. Norkeliūnas, A. Morkūnas, G. Gedvilienė, K. Ambrasas, L. Girinis, R. E. Maziliauskas, R. Valinskienė, I. Petrauskas ir M. Beniušienė.

RENGINIŲ KALENDORIUS

Čia skelbiamas sąrašas tų renginių, kuriuos rengėjai užregistravo pas KLB Seimelio prezidiumo sekr. P. Adamonį, 3907a Rosemont Blvd., Montreal, tel. 722-3545, arba pranešė NL redakcijai.

Geg. 1. AV salėje: Lituanistinės mokyklos metų užbaigimas.

Geg. 2. AV salėje: motinos dienos minėjimas.

Geg. 8. AV salėje: AV choro metinis koncertas.

Geg. 15. Verduno High salėje: Gintaro koncertas.

Geg. 15. AV salėje: Gintaro jaunimo šokių vakaras.

Geg. 22-23. AV salėje: šaulių suvažiavimas.

Birž. 19. AV salėje: E. Kardelienės muzikos studijos mokinių koncertas.

GASTROLĖS UKRAINOJE

Vilniaus filharmonijos simfoninis orkestras atlieka koncertinę kelionę Ukrainoje. Kartu su orkestru gastroliuoja solistė M. Ambrazaitytė, violončelistas D. Geringas, pianistė E. Elinaitė.

• O. Greimienė, šią žiemą ilgesnį laiką sirgusi, išvyksta gydytis ir ilsėtis į kalnus Šveicarijoje.

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga įrodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad šis pagerėjimas tesdavosi daugeli mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pinigai bus gražinti jei nebūsite patenkinti

Gaminu vario apyrankes. Suirentesuotieji prašomi kreiptis pas J. Malaišką, tel. 366-4781.

Belle
CHRYSLER PLYMOUTH INC.
1400 LABELLE BLVD. LAVAL, QUE.

Alfonsas Scerba

Lietuvis atstovas, per kurį galima įsigyti naują ar naudotą automobilį su garantija iki 5-rių metų.

* * *

VALIANT
DUSTER
BARACUDA
SATELLITE
SIMCA

TEL. 681-1641

Montrealio Gintaro ansamblis Dailės muziejuje. R. Kunnapuu nuotrauka.

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,
(buvęs mokytojas)
turi daug prityrimo užpildyti įvairias INCOME TAX blankas. Kreiptis asmeniškai arba telefonu skambinti tiktai šiomis dienomis ir valandomis:

ŠEŠTADIENIAIS nuo 1 iki 5 val. p.p. T. Laurinaičio Photo Studio, 1920 Frontenac St. Montreal, P.Q.
Tel: 524-0209 arba 525-8971

SEKMADIENIAIS nuo 1 iki 5 val. p.p. Ant. Matulio bute, 7686 Edward St., La Salle.
Tel. 366-3805.

Be to, jis užpildo pensiju ir emigracijos blankas.

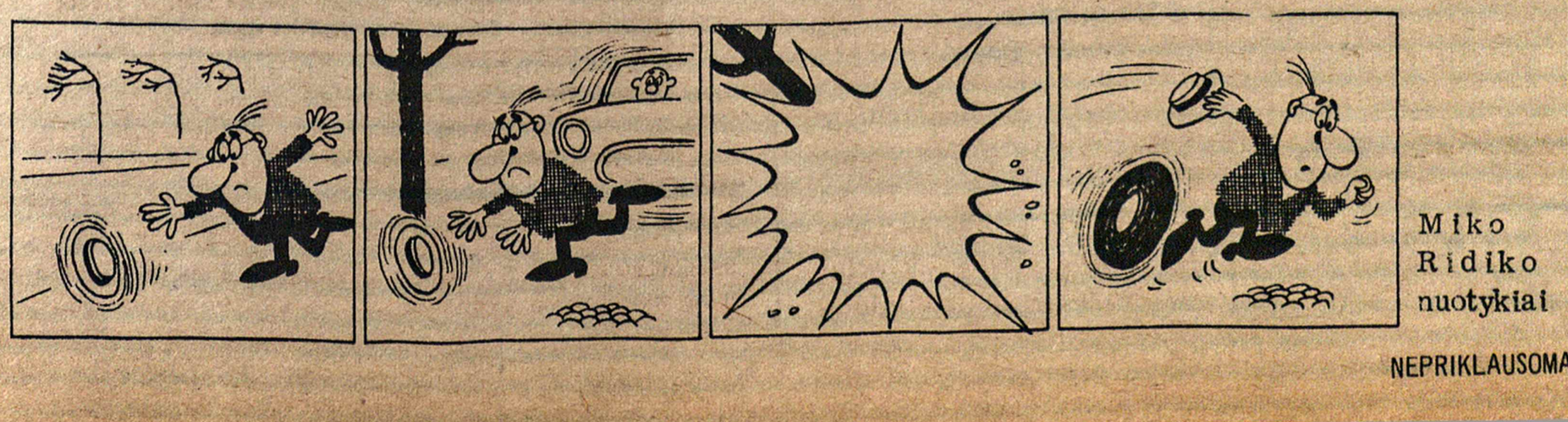

Miko Ridiko nuotykiai

KRONIKA

LAIKRAŠČIO RAMSČIAI

NL savo auka parėmė šie skaitytojai:

Po 5 dol. — L. Ciplijauskas ir NN, po 2,50 dol. — O. Drauginienė, J. Lukošiūnas, P. Jurgutis, 1,25 dol. — L. Bernotienė, po 1 dol. — K. Jonušas, St. Senkus, A. S. Jelionis.

Nuoširdžiai dėkojame.

PASKIRTAS DIREKTORIUMI

Paulius Povilaitis yra paskirtas Hydro Quebec bendrovės direktoriumi.

P. Povilaitis Hydro bendrovėje tarnauti pradėjo prieš penketą metų ir šiuo metu vadovauja projektų kontrolės departamentui. Matematikos, inžinerijos ir ekonomikos diplomus gavęs Luveno universitete Belgijoje, P. Povilaitis Hydro bendrovėje yra atsakingas už kibernatiką, operacijų tyrimą, sistemų koordinaciją ir sistemų įvykdymą.

Hydro Quebec yra viena didžiausių energetikos bendrovių pasaulyje, daranti kelerių milijardų dolerių metinę apyvartą.

PREMJERA

Vilniaus dramos teatre kovo 21 d. įvyko poeto Just. Marcinkevičiaus veikalo Katedros premjera. Prieš tai Vilniaus ir Klaipėdos dramos teatrai su nepaprasta sėkme statė to paties Marcinkevičiaus "Mindaugą". Naująją dramą taip pat režisavo Henrikas Vancevičius.

Veikale vaizduojama 18 amž. pabaiga, architekto Lauryno Stuokos-Gucevičiaus ir vyskupo Masalskio konfliktas, Vilniaus katedros gimimas. Šioje 10 giesmių dramoje vaidina: Lauryną – A. Rosenas ir V. Tomkus, Masalskį – L. Noreika ir A. Chadaravičius.

DAIL. A. TAMOŠAIČIO PARODA

Dail. Antano Tamošaičio tapybos paroda atidaroma balandžio 27 d. The Arts Club galerijoje, 3448 Stanley Street, Montrealyje. Galerija atidaryta nuo antradienio iki penktadienio tarp 11 val. ryto ir 6 val. vak.

Šoka Montrealio Gintaras
A. Čepulio nuotr.

Gegužės 1 dieną, šeštadienį, 7 val. vak., Aušros Vartų par. salėje įvyks Montrealio lituanistinę mokyklą BAIGIANČIŲJŲ BALIUS - ŠOKIAI. Kviečiame visą Montrealio jaunimą apsilankyti, pasidžiaugti ir pasilinksminti kartu. Pamatysite visus tuos, kurie seka jūsų pėdomis, susitiksite savo senus draugus ir prisiminsite...
...jaunas dienas.
Baigiančiųjų klasė

JAUNIMO SAVAITGALIS

MONTREALIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS MOKSLO METŲ IŠKILMINGAS UŽBAIGIMAS ĮVYKS GEGUŽĖS 1 D., 7 VAL. VAK., AUŠROS VARTŲ SALĖJE – IŠKILMINGAS AKTAS IR PAŽYMĖJIMŲ ĮTEIKIMAS, PO TO PASILINKSMINIMAS - ŠOKIAI.

GEGUŽĖS 2 D., 5 VAL. VAK., AUŠROS VARTŲ SALĖJE ĮVYKS MOTINŲ PAGERBIMAS.

PASKAITĄ SKAITYS DAINA KERBELYTĖ.
KONCERTINĘ DALĮ ATLIKS MOKINIAI.

VISI NUOŠIRDŽIAI KVIEČIAMI ATSILANKYTI Į ABI IŠKILMES.
MONTREALIO LITUANISTINE MOKYKLA, MOKYTOJAI IR TĖVŲ KOMITETAS

Santaupas į „Litą"

"L I T A S" Moka:

Už einam. s-tas 5%

"Litas" nieko neima už Tamstų išrašytus čekius ir juos kas mėnesį grąžina paštu. Palūkanas prirašo kas trys mėnesiai.

Už taupom. s-tas 6%

Priedu duoda gyvybės apdraudą iki $2,000 santaupų sumos. Palūkanas skaičiuoja mėnesiniai ir prirašo metų gale.

Už termin. indelius:

1 metų 6.¼% Palūkanas prirašo
2 metų 6.¾% bal. 15d. ir spalio 15d.

Pinigų išėmimas nesuvaržytas iš visų saskaitų.

Palyginkite šias palūkanas su Tamstų dabar gaunamomis palūkanomis kitur ir padarykite reikiamas išvadas.

AUTOMOBILIŲ APDRAUDA

NUOLAIDOS:

25% dirbantiems bankuose raštinės darbą.
15% mokytojams, inžinieriams, dantistams, dirbantiems Trust, Stock Brokers, Insurance kompanijose.
10% dirbantiems valdžios įstaigose, susisiekimo ir ryšių raštinės darbą.
10% 5 metus neturėjusiems atsakingos nelaimės.
5% gyvenantiems priemiesčiuose.

UŽTIKRINAMA,

kad 1-ma atsakinga nelaimė, 5-kių metų laikotarpyje nepakelia apdraudos kainos.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
Chartered Insurance Broker

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. **727-3120** Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R. E. Maziliauskas, Editor. F. P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėju nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220